UCHWAŁA NR XXIII/224/2017
RADY GMINY BRZEŹNICA

z dnia 8 lutego 2017 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Brzeźnica

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.) oraz art. 8 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1777 z późn. zm.) **RADA GMINY BRZEŹNICA uchwala, co następuje:**

§ 1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Brzeźnica w granicach określonych w Załączniku nr 1 do niniejszej Uchwały - mapa w skali 1:5000.

§ 2. Potwierdzenie spełnienia przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia wskazanych w art. 9 i 10 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji określa Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla gminy Brzeźnica, stanowiąca Załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brzeźnica.

§ 4. Traci moc Uchwała NR XIX/173/2016 Rady Gminy Brzeźnica z dnia 28 września 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Brzeźnica.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodnicząca Rady Gminy

Jadwiga Kozioł

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXIII/224/2017

Rady Gminy Brzeźnica

z dnia 08 lutego 2017 roku

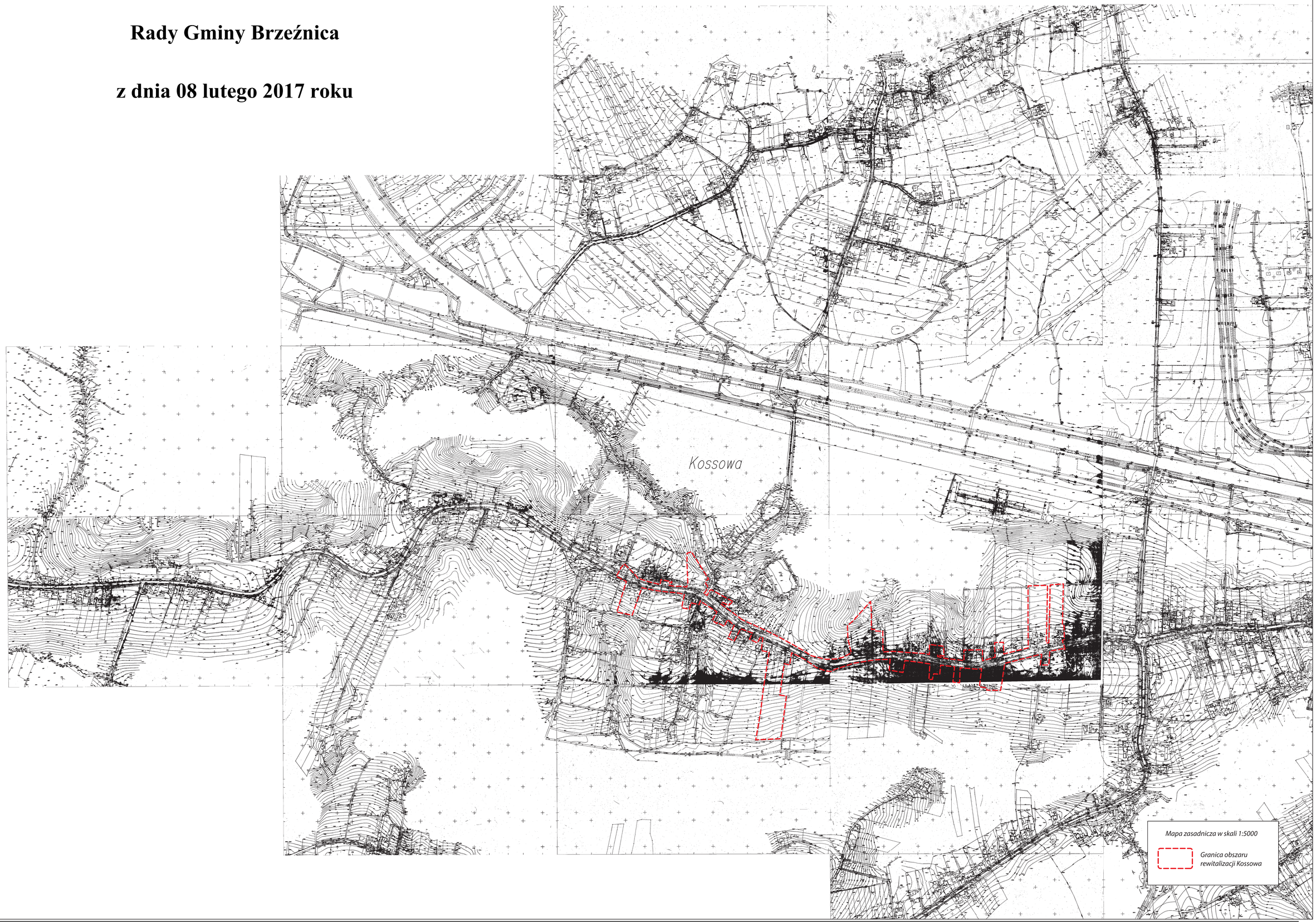

Sosnowice
Mapa zasadnicza w skali 1:5000
Granica obszaru rewitalizacji Sosnowice

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XXIII/224/2017
Rady Gminy Brzeźnica
z dnia 08 lutego 2017 roku

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla gminy Brzeźnica

Brzeźnica – Cieszyn, 2016 r.

Spis treści

Wprowadzenie 5
1. Diagnoza obszarów zdegradowanych 7
1.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego 7
1.1.1 Wyróżnione obszary 7
1.1.2 Dobór kryteriów delimitacji obszarów zdegradowanych 7
1.2 Sfera społeczna 10
1.3 Sfera gospodarcza 22
1.4 Sfera techniczna 23
1.5 Sfera przestrzenno-funkcjonalna 25
1.6 Sfera środowiskowa 29
1.7 Podsumowanie 31
2. Wyniki badań ankietowych dotyczących problemów gminy 36
2.1 Informacje o respondentach 36
2.2 Ocena jakości życia 38
2.3 Problemy występujące na obszarze gminy 40
2.4 Jakich miejsc i form aktywności brakuje w ofercie gminy 41
2.5 Obszar gminy wskazane przez respondentów do procesu rewitalizacji 42
2.6 Podsumowanie wyników badań ankietowych 43
3. Obszar rewitalizacji gminy Brzeźnica 44
3.1 Sołectwo Kossowa 47
3.1.1 Rys historyczny i charakterystyka 47
3.1.2 Sfera funkcjonalno-przestrzenna 48
3.1.3 Sfera społeczna 49
3.1.4 Sfera gospodarcza 51
3.1.5 Sfera środowiskowa i techniczna 51
3.1.6 Podsumowanie diagnozy dla obszaru zdegradowanego Kossowa 52
3.2 Sołectwo Sosnowice 53
3.2.1 Rys historyczny i charakterystyka 53
3.2.2 Sfera funkcjonalno-przestrzenna 54
3.2.3 Sfera społeczna 55
3.2.4 Sfera gospodarcza 57

3.2.5 Sfera środowiskowa i techniczna 58

3.2.6 Podsumowanie diagnozy dla obszaru zdegradowanego Sosnowice 59

Spis grafik 61

Spis tabel 61

Spis wykresów 62

Wprowadzenie

Przedmiotowa diagnoza jest dokumentem opisującym koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych występujących na terenie gminy Brzeźnica. Przeprowadzona analiza ww. zjawisk zaprezentowanych w diagnozie, pozwala zidentyfikować obszary problemowe występujące na określonym terytorium i tym samym pomaga w wyznaczeniu obszarów zdegradowanych, a w kolejnym etapie obszaru rewitalizacji, który będzie stanowił podstawę do opracowania i przyjęcia Gminnego Planu Rewitalizacji.

Opracowanie planu rewitalizacji na mocy ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. poz.1777) jego koordynowanie i tworzenie warunków do wdrożenia i prowadzenia procesu rewitalizacji stanowi zadanie własne gminy. Gmina Brzeźnica przystępując do przeprowadzenia rewitalizacji, zgodnie z wytycznymi ustawy, zobowiązana jest do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Proces wskazania tych terytoriów, zgodnie z zapisami w ustawie, jest obwarowany konkretnymi, opisanymi poniżej wymogami.

Zgodnie z zapisami ustawy rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Stąd pierwszym etapem opracowania gminnego programu rewitalizacji jest delimitacja, czyli wyznaczenie obszarów zdegradowanych. Obszar może zostać wskazany jako obszar zdegradowany, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziomu obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych),
- technicznych (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych

umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska)

Obszar cechujący się szczególną koncentracją wyżej wymienionych zjawisk, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Może on obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego, ale nie może być większy niż 20% powierzchni gminy ani zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Zarówno obszar zdegradowany, jak i obszar rewitalizacji mogą być podzielone na podobszary, które nie muszą posiadać wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z nich występowania koncentracji opisanych wyżej negatywnych zjawisk. Tak obszar zdegradowany, jak i rewitalizacji mogą stanowić to samo terytorium, które w drodze uchwały wprowadza Rada Gminy Brzeźnica.

W celu zebrania obiektywnych i weryfikowalnych mierników niezbędnych do opracowania diagnozy skorzystano z pomocy podmiotów i instytucji, które zajmują się gromadzeniem i przetwarzaniem tych danych. W drodze przeprowadzonych prac analitycznych wyłonione zostały 2 obszary zlokalizowane na terenie gminy Brzeźnica, które ze względu na szczególną koncentrację zjawisk kryzysowych wskazywane są jako obszary spełniające kryteria obszarów zdegradowanych. Obszary zdegradowane znajdują się w granicach administracyjnych sołectw Kossowa oraz Sosnowice, na których terenie wyznaczono obszar rewitalizacji zaprezentowany szczegółowo na mapach załączonych do przedmiotowego dokumentu.

1. Diagnoza obszarów zdegradowanych

1.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

1.1.1 Wyróżnione obszary

W ramach prowadzonych prac wyróżniono 14 obszarów pokrywających się z granicami sołectw gminy Brzeźnica. Następnie dokonano analizy porównawczej w obrębie wyłonionych jednostek, co umożliwiło wskazanie obszarów znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji ze względu na odnotowywane negatywne zjawiska społeczne, techniczne, gospodarcze i środowiskowe.

1.1.2 Dobór kryteriów delimitacji obszarów zdegradowanych

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych obszarów konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które je w sposób istotny statystycznie różnicują. Ze względu na charakter gminy i występujące w nim zjawiska społeczne i demograficzne, jak również środowiskowe, przestrzenne i techniczne konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę na każdym ze wskazanych w ustawie o rewitalizacji poziomie. Przeprowadzone prace umożliwiły wypracowanie zbioru zmiennych zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera społeczna	Liczba klientów GOPS	Wskaźnik obrazujące potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej liczby klientów z 3 ostatnich na 100 mieszkańców. Źródło danych: GOPS w Brzeźnicy.
	Liczba udzielonych świadczeń przez GOPS	Wskaźnik prezentujący skale liczbę świadczeń pomocy społecznej udzielanej lokalnej społeczności. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej liczby udzielanych świadczeń w latach 2013-2015 przez GOPS na 100 mieszkańców. Źródło danych: GOPS w Brzeźnicy.
	Wartość udzielonych świadczeń przez GOPS	Wskaźnik prezentujący skale pomocy udzielanej lokalnej społeczności. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej kwotę udzielanych świadczeń w 3 ostatnich latach przez GOPS na 100 mieszkańców. Źródło danych: GOPS w Brzeźnicy.
	Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Wskaźnik prezentujący skale występowania problemu alkoholowego wśród lokalnej społeczności. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej liczby osób uzależnionych od alkoholu w latach 2013-2015 na 100 mieszkańców. Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzeźnicy.

	Liczba ofiar przemocy domowej	Wskaźnik opisujący liczbę zarejestrowanych zgłoszeń przemocy domowej wpływający bezpośrednio na jakość funkcjonowania rodzin. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej dla lat 2014-2015 obrazująca liczbę zarejestrowanych zdarzeń na 100 mieszkańców. Źródło danych: GOPS w Brzeźnicy.
	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej dla lat 2013-2015 pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 100 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Wadowicach.
	Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty	Wskaźnik prezentujący wartość wyników edukacji na poziomie szkół podstawowych znajdujących się na terenie gminy Brzeźnica. Zmienna prezentowana w formie średniej wartości wskaźnika uzyskanego w trakcie egzaminu szóstoklasisty. Źródło danych: OKE w Krakowie.
	Liczba przestępstw	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej dla lat 2014-2015 pokazującej liczbę przestępstw na 100 mieszkańców. Źródło danych: KP Policji w Brzeźnicy.
	Liczba kradzieży z włamaniem	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń prawa wpływających szczególnie negatywnie na naruszenie mienia prywatnego. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej dla lat 2014-12015 prezentującej liczbę przypadków kradzieży z włamaniem na 100 mieszkańców. Źródło danych: KP Policji w Brzeźnicy.
	Liczba organizacji pozarządowych	Wskaźnik prezentujący liczbę organizacji pozarządowych zarejestrowanych w poszczególnych sołectwach gminy Brzeźnica przypadających na każde 100 mieszkańców obszaru. Źródło danych: baza Krajowego Rejestru Sądowego.
	Frekwencja wyborcza	Wskaźnik obrazujący poziom zaangażowania obywatelskiego odnoszący się do udziału w wyborach samorządowych. Źródło danych: Państwowa Komisja Wyborcza.
Sfera gospodarcza	Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej, wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: CEIDG i KRS rejestr przedsiębiorców.
Sfera techniczna	Szacowane koszty nakładów na modernizację	Zmienna obrazująca szacowaną wartość kosztów związanych z termomodernizacją oraz poprawą wskaźników efektywności energetycznej wskazywanych w działaniach dotyczących realizacji założeń Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Brzeźnica. Zmienna prezentowana w formie wskaźnika przeliczeniowego wartości planowanych inwestycji na 100 mieszkańców. Źródłem danych dla oceny stopnia wysokości nakładów były informacje zawarte w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej.
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Dostęp do przestrzeni zielonych	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni zielonych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów zielonych na danym obszarze. Źródło: badania własne.

	Dostęp do placówek przedszkolnych i szkolnych	Wskaźnik prezentujący dostęp do placówek przedszkolnych, oddziałów przedszkolnych, szkół podstawowych i gimnazjów na terenie poszczególnych miejscowości. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych Urzędu Gminy Brzeźnica. Źródło: dane Urzędu Gminy Brzeźnica.
	Dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych	Wskaźnik prezentujący dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz miejsc spędzania wolnego czasu na terenie poszczególnych miejscowości. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych Urzędu Gminy Brzeźnica. Źródło: dane Urzędu Gminy Brzeźnica.
	Dostępność połączeń transportu zbiorowego	Wskaźnik prezentujący dostęp do połączeń transportu zbiorowego (publicznego oraz prywatnego) na terenie poszczególnych miejscowości. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych Urzędu Gminy Brzeźnica. Źródło: dane Urzędu Gminy Brzeźnica.
Sfera środowiskowa	Poziom natężenia hałasu	Wskaźnik prezentujący negatywne zjawisko, szczególnie odczuwane na terenach silnie zurbanizowanych, związane z poziomem hałasu generowanego przez ruch samochodowy i kolejowy. Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Brzeźnica, Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brzeźnica.
	Ilość wyrobów zawierających azbest	Wskaźnik prezentujący stopień nagromadzenia wyrobów i odpadów zawierających azbest stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru. Źródło: Program Usuwania Azbestu I Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Brzeźnica na lata 2014 – 2032

Powyżej wymienione zmienne zostały zaprezentowane w kolejnych rozdziałach. Przyjęte wskaźniki w pierwszej kolejności zostały wykorzystane do zobrazowania częstości/skali występowania danego zjawiska na obszarze objętym analizą, a następnie poprzez proces normalizacji wskaźniki cząstkowe posłużyły do konstrukcji syntetycznych wskaźników obrazujących poziom degradacji społecznej oraz gospodarczej, przestrzennej, technicznej i środowiskowej obszaru na tle całej gminy. W trakcie prowadzonej analizy brano także pod uwagę inne wskaźniki mogące odnosić się do stopnia poziomu występowania degradacji na terenie poszczególnych miejscowości gminy (takich jak występowanie dzikich wysypisk śmieci, kondycji lokalnych przedsiębiorstw itp.), jednakże ze względu na niski poziom ich zróżnicowania, lub brak faktycznego występowania nie zostały one ujęte w zestawieniu wskaźników składających się na wskaźnik syntetyczny.

Ze względu na zróżnicowany charakter zgromadzonych wskaźników oraz ich odmienny charakter wartościowy i jakościowy, przy konstruowaniu wskaźników syntetycznych posłużono się normalizacją opartą o trzy klasy wartości, którym przypisano wartość punktową:

+1 – dla wartości korzystnych (oznaczających rozwój społeczno-gospodarczy);

0 – dla wartości neutralnych;

-1 – dla wartości niekorzystnych.

Wartości graniczne wyznaczające zakres klasy, a zatem i wartość punktową, obliczone zostały w oparciu o połowę wartości odchylenia standardowego wokół średniej wyznaczonej dla danej wartości analizowanego wskaźnika w całej gminie. Wartość wskaźnika syntetycznego została obliczona osobno jako średnia znormalizowanych wartości wskaźników cząstkowych dla sfery społecznej oraz łącznie dla sfery gospodarczej, technicznej, funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej. Wskaźnik syntetyczny przyjmuje więc wartości w zakresie od -1 (maksymalny stopień degradacji społeczno-gospodarczej) do +1 (maksymalny stopień rozwoju społeczno-gospodarczego).

1.2 Sfera społeczna

Na przestrzeni ostatnich lat jednym z głównych problemów społecznych gminy Brzeźnica, był bardzo niski poziom przyrostu liczby mieszkańców, zauważalny w szczególności na tle ościennych gmin. Brzeźnica jako jedyna gmina w powiecie w okresie lat 2005-2015 nie odnotowała realnego przyrostu mieszkańców, mimo stałego dodatniego bilansu salda migracji oraz przyrostu naturalnego, co wskazuje na to, iż ościenne gminy pod względem społecznym rozwijają się szybciej niż gmina Brzeźnica.

W związku z powyższym zdecydowano się na analizę sfery społecznej na pięciu poziomach:

1. Pomocy społecznej, w szczególności liczby klientów, liczby udzielanych świadczeń oraz ich wysokości,
2. Bezrobocia, tak ważnego czynnika wpływającego na jakość życia,
3. Jakości edukacji mierzonej wynikami egzaminów szóstoklasisty w szkołach podstawowych,
4. Występowania negatywnych zjawisk społecznych, mierzonych liczbą naruszeń prawa, zjawiskiem przemocy domowej oraz liczbą osób uzależnionych od alkoholu,
5. Poziomem kapitału społecznego, mierzonego liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych oraz frekwencją wyborczą w wyborach samorządowych.

Osoby będące klientami pomocy społecznej, świadczonej w Brzeźnicy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS), znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Właśnie tę grupę uznaję się za kluczową z punktu widzenia rewitalizacji, która ma mieć głównie wymiar społeczny. Ich liczbę poddano analizie poprzez obliczenie średniej liczby klientów GOPS na 100 mieszkańców danego obszaru. Średnia wartość wskaźnika dla gminy Brzeźnica wynosi 9,2. Odchylenie standardowe w tym przypadku ma wartość 3,5, co wobec przyjętej metodologii wskazuje, iż wśród obszarów o wysokim poziomie degradacji znajdują się sołectwa, w których wartość wskaźnika wynosi powyżej 11,0. Do grupy sołectw o najwyższym wskaźniku degradacji zaliczają się zatem: Chrząstowice (11,2), Wyźrał

(12,2), Sosnowice (12,4), Kossowa (13,7) oraz Marcyporęba (16,7). Natomiast najniższą wartość wskaźnika odnotowano w Łączanach (5,7) oraz Tłuczani (5,7).

Grafika 1 Liczba klientów GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców

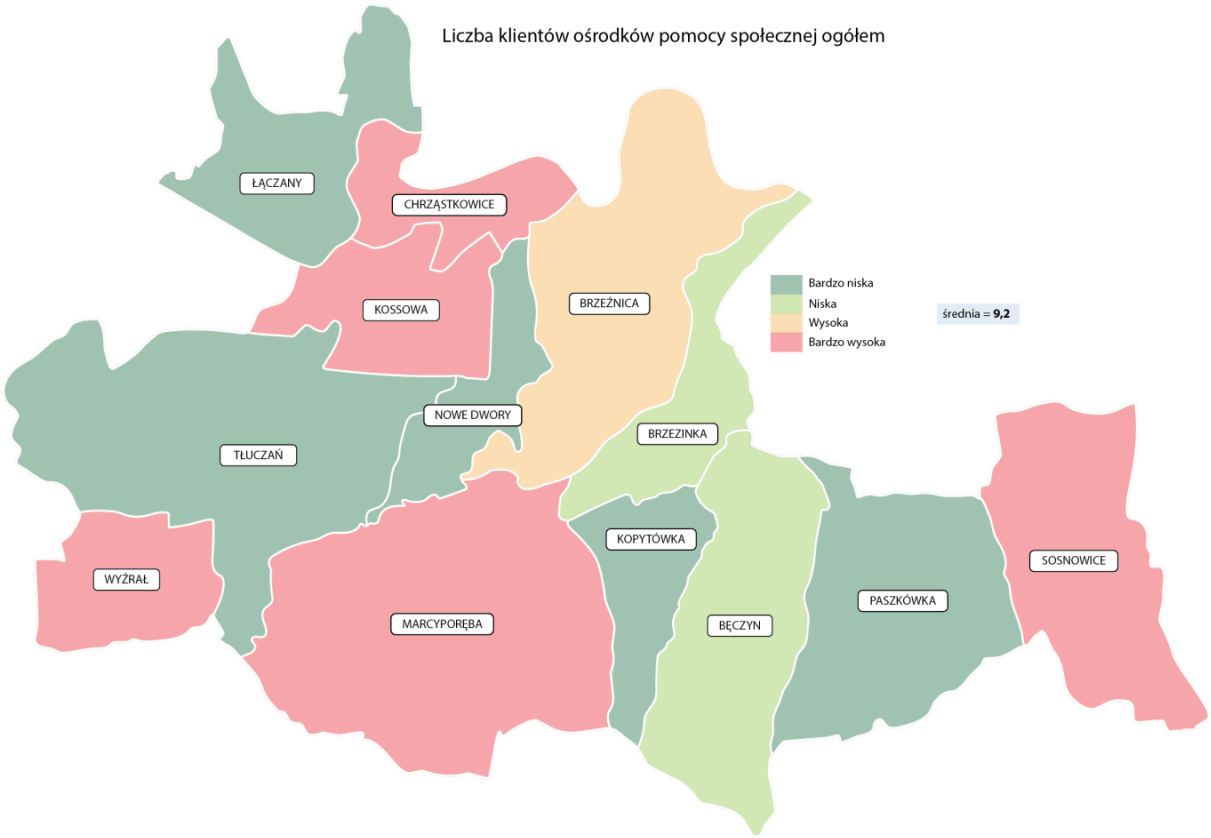

Źródło: opracowanie własne

Następny wskaźnik obrazuje liczbę świadczeń udzielanych przez GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców sołectwa. Przeciętna liczba świadczeń w całej gminie wynosi 350 na 100 mieszkańców rocznie. W grupie sołectw o najwyższym współczynniku liczby świadczeń pomocowych, znalazły się sołectwa w których wartość wskaźnika wynosi powyżej 443. W większość są to sołectwa z najwyższą liczbą klientów ośrodka pomocy, choć do grupy tej zalicza się także Brzeźnica, która cechuje się nieznacznie wyższą od przeciętnej liczbą klientów.

Grafika 2 Liczba udzielonych świadczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców

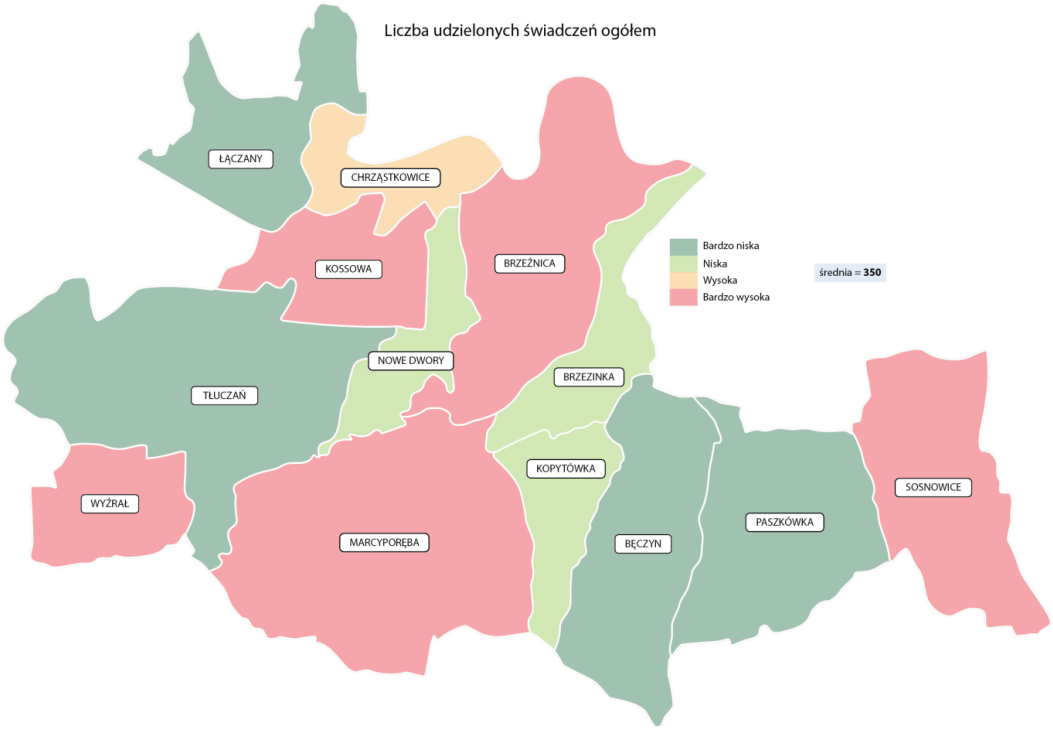

Źródło: opracowanie własne

Analiza liczby świadczeń i klientów GOPS musi zostać uzupełniona przez analizę świadczeń, które osoby te otrzymują. Ponieważ liczba świadczeń jest bardzo duża, zdecydowano się na użycie uniwersalnej miary jaką jest ich wartość. Podkreślić tu należy, iż analizowano łączną wartość świadczeń przypadających na każdego klienta GOPS, a następnie dokonano jej przeliczenia na 100 mieszkańców. Grafika zaprezentowana poniżej pokrywa się w znacznej części z danymi prezentującymi przeliczeniową liczbę klientów oraz liczbę świadczeń GOPS. Jednakże w przypadku sołectw, w których odnotowano najwyższą liczbę klientów oraz najwyższą liczbę świadczeń, sumy przekazywane na świadczenia okazują się być często niższe niż w pozostałych jednostkach. Przykładem tego typu sytuacji jest sołectwo Marcyporęba, które przeciętnie na wsparcie 100 klientów przekazuje około 8 927 zł, czyli mniej niż gminy w których współczynnik liczby klientów GOPS jest niższy tj. Sosnowice (12 000 zł), Brzeźnica (10 802 zł), Kossowa (10 091 zł) czy Chrząstowice (9 902 zł).

Grafika 3 Kwota udzielonych świadczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców

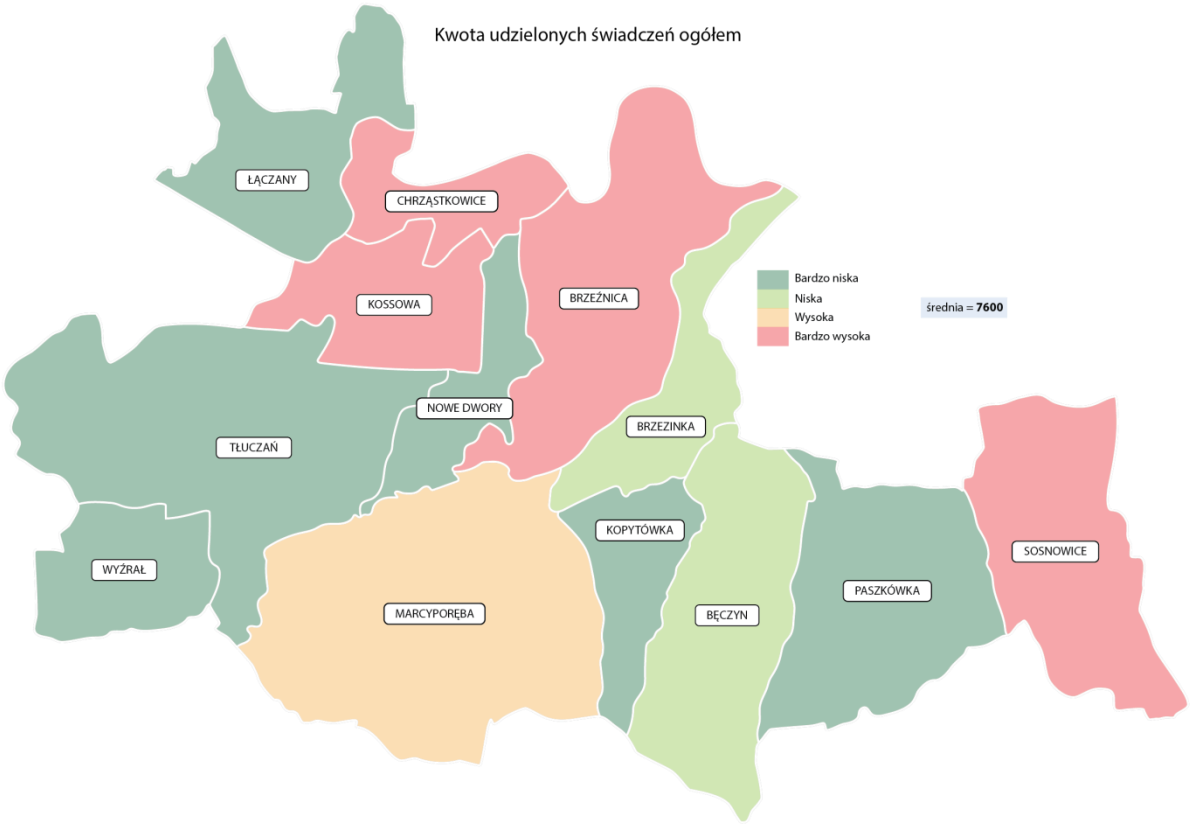

Źródło: opracowanie własne

W gminie Brzeźnica nie występuję prosta zależność pomiędzy zjawiskiem bezrobocia a pomocą społeczną, co może być wynikiem stale zmniejszającego się poziomu bezrobocia w gminie o czym świadczą wskaźniki zaprezentowane w rozdziale 1.2 oraz może świadczyć o tym, iż oferowana w części sołectw praca jest pracą niskopłatną, co generuje tworzenie społeczności „working poor" - pracujących biednych, którzy mimo posiadania zatrudnienia, nie są w stanie samodzielnie się utrzymać. Przeciętna liczba osób bezrobotnych w gminie Brzeźnica wynosi około 3,12 osób na 100 mieszkańców. Sołectwa w których zanotowano najwyższą koncentrację osób bezrobotnych to: Chrząstowice (3,87), Brzezinka (3,73), Brzeźnica (3,66) oraz Marcyporęba (3,56). Prezentowany wskaźnik liczby bezrobotnych w poszczególnych sołectwach, stanowi średnią wartość liczby osób bezrobotnych mieszkańców sołectwa zarejestrowanych w PUP w Wadowicach w latach 2013-2015, w przeliczeniu na 100 mieszkańców sołectwa.

Grafika 4 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

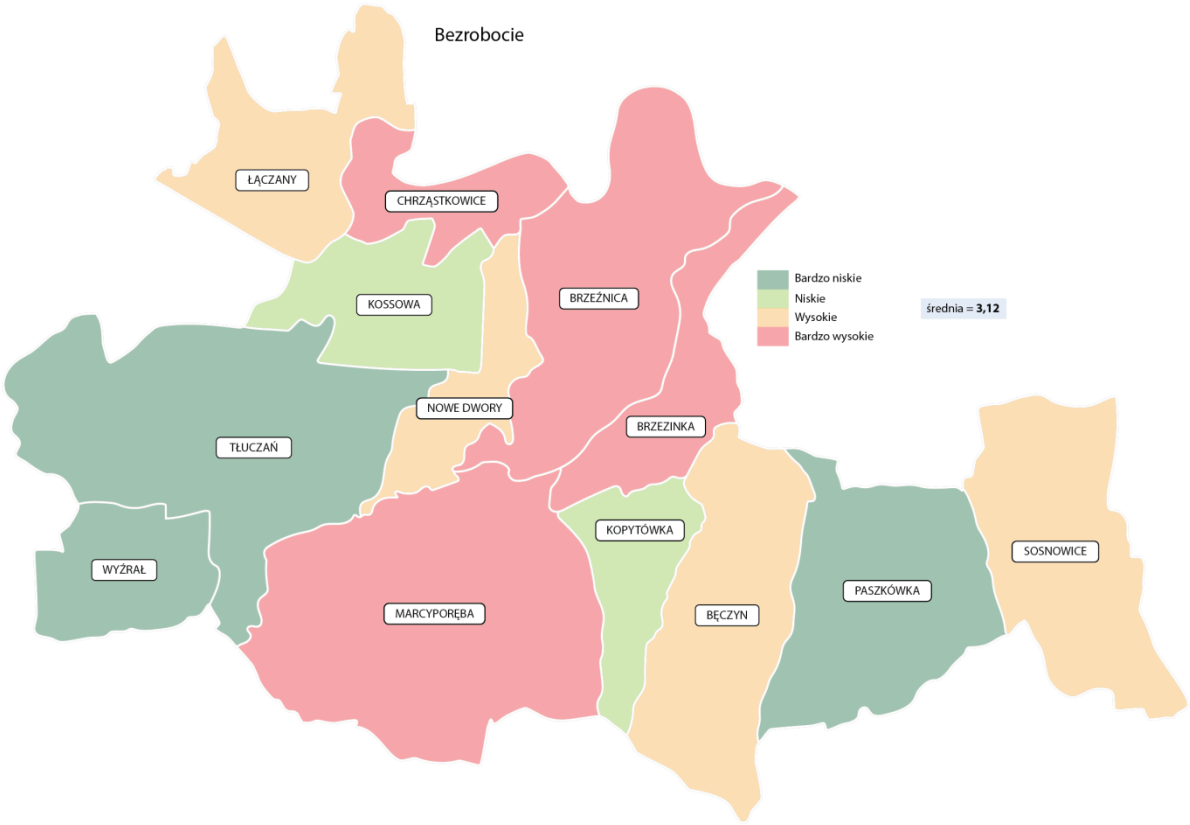

Źródło: opracowanie własne

Uzupełnieniem powyższych analiz dotyczących kwestii pomocy społecznej oraz lokalnego rynku pracy, są dane dotyczące występowania zjawisk patologicznych, jakimi są zjawisko alkoholizmu, przemoc domowa oraz przestępstwa odnotowane przez Policję.

W zakresie liczby osób uzależnionych od alkoholu w gminie Brzeźnica, wartość wskaźnika wyliczona została w oparciu o średnią liczbę odnotowanych osób w okresie 2013-2015, którą następnie przeliczono w stosunku do 100 osób zamieszkujących dany obszar. W badanym okresie średni wskaźnik alkoholizmu dla gminy Brzeźnica wynosił 0,22 osoby na 100 mieszkańców. Jest to zatem wartość bardzo niska, jednakże w sołectwach Sosnowice, Brzeźnica oraz Kossowa wartość omawianego wskaźnika ma wartość podwyższoną i wynosi 0,34 w przypadku Sosnowic, 0,31 w Brzeźnicy oraz 0,27 w przypadku Kossowej. Rozkład sołectw z podwyższonym natężeniem zjawiska alkoholizmu, częściowo koreluje z koncentracją zjawiska bezrobocia. Szczegółowy rozkład omawianego wskaźnika zaprezentowano na poniższej mapie.

Grafika 5 Liczba osób uzależnionych od alkoholu w przeliczeniu na 100 osób

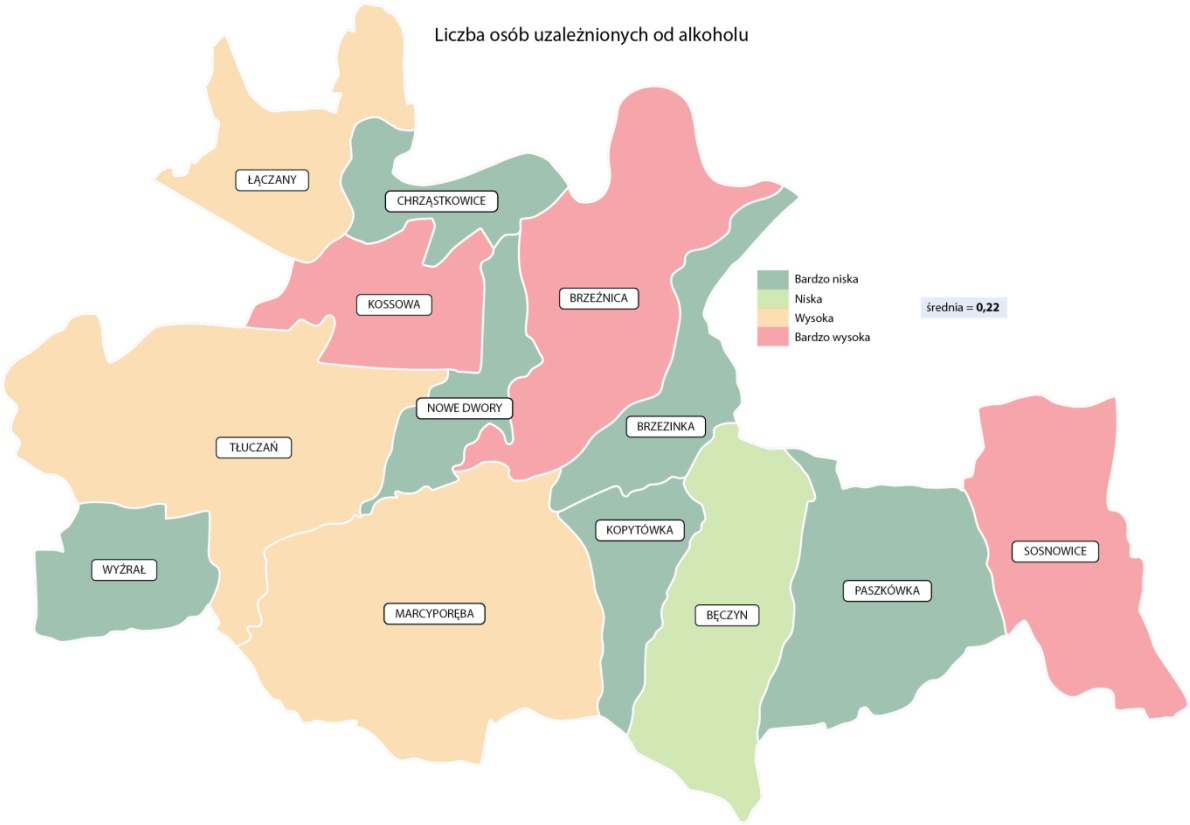

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym z omawianych wskaźników, jest liczba przypadków przemocy w rodzinie. Podobnie jak w przypadku alkoholizmu, ogólny wskaźnik przemocy w rodzinie w gminie Brzeźnica jest bardzo niski i wynosi około 0,17 na 100 mieszkańców. Jednakże aż w 5 z badanych sołectw, wartość omawianego wskaźnika znajduje się powyżej poziomu wskazującego na dużą koncentrację zjawiska - zgodnie z przyjętą metodologią jest to wartość średnia +/- 1/2 odchylenia standardowego. Wartość wskaźnika wskazującego na wysoką wartość zjawiska wynosi 0,22 przypadku na 100 mieszkańców. Wśród sołectw o najwyższym natężeniu przemocy w rodzinie znalazły się: Brzezinka (0,40), Chrząstowice (0,29), Kossowa (0,27), Łączany oraz Kopytówka - w obu przypadkach 0,25.

Grafika 6 Liczba ofiar przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców

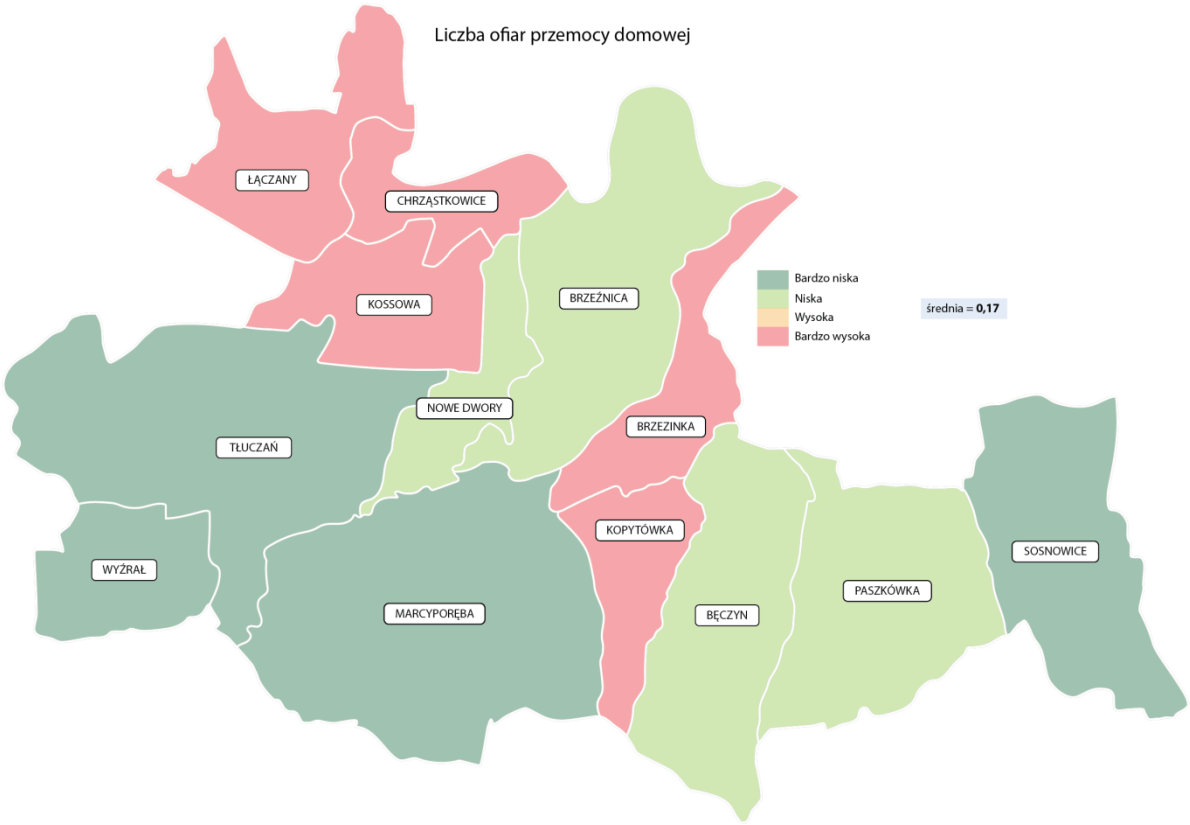

Źródło: opracowanie własne

Poniżej zaprezentowano wskaźniki oparte o dane Policji w zakresie odnotowanych naruszeń prawa: przestępstw oraz kradzieży z włamaniem. Wskaźniki te nie mogą zostać ze sobą bezpośrednio powiązane. Poziom zamożności danej społeczności jest tylko jednym z wielu czynników, które wpływają na liczbę odnotowywanych przestępstw czy wykroczeń.

Najwyższa liczba przestępstw, czyli najcięższych naruszeń prawa, została odnotowana na terenie 4 sołectw: Kossowa, gdzie wartość wskaźnika w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 1,54, Brzeźnica (1,31), Nowe Dwory (1,21) oraz Sosnowice (1,07). Przeciętna wartość wskaźnika dla całej gminy, w odniesieniu do wartości średniej liczby przestępstw odnotowanych w latach 2014-2015 wynosi 0,83/100 mieszkańców.

Grafika 7 Liczba przestępstw popełnionych w gminie Brzeźnica w przeliczeniu na 100 mieszkańców

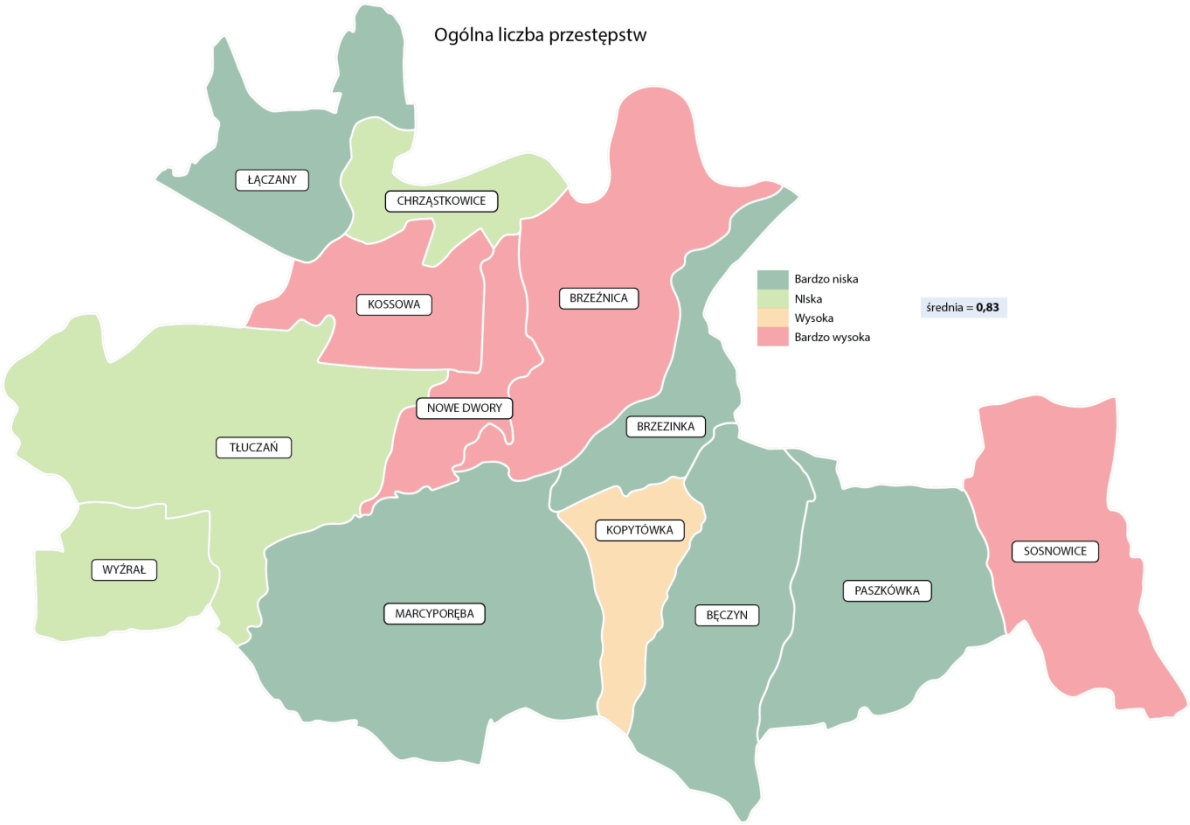

Źródło: opracowanie własne

Przeciętny wskaźnik kradzieży z włamaniem dla gminy Brzeźnica wynosi 0,14/100 mieszkańców. Koncentracja tego zjawiska w stopniu bardzo wysokim (+1/2 odchylenia standardowego tj. 0,18 na 100 mieszkańców) obserwowana jest aż w 6 z 14 sołectw gminy Brzeźnica. Najwyższą wartość badanego wskaźnika zanotowano w sołectwach Brzeźnica (0,27), Marcyporęba (0,25) oraz Brzezinka (0,24). Ze zgromadzonych danych statystycznych Policji wynika zatem, iż największa koncentracja zjawisk kryminogennych odbywa się w sołectwach skoncentrowanych w centralnej części gminy Brzeźnica.

Grafika 8 Liczba kradzieży z włamaniem w przeliczeniu na 100 mieszkańców

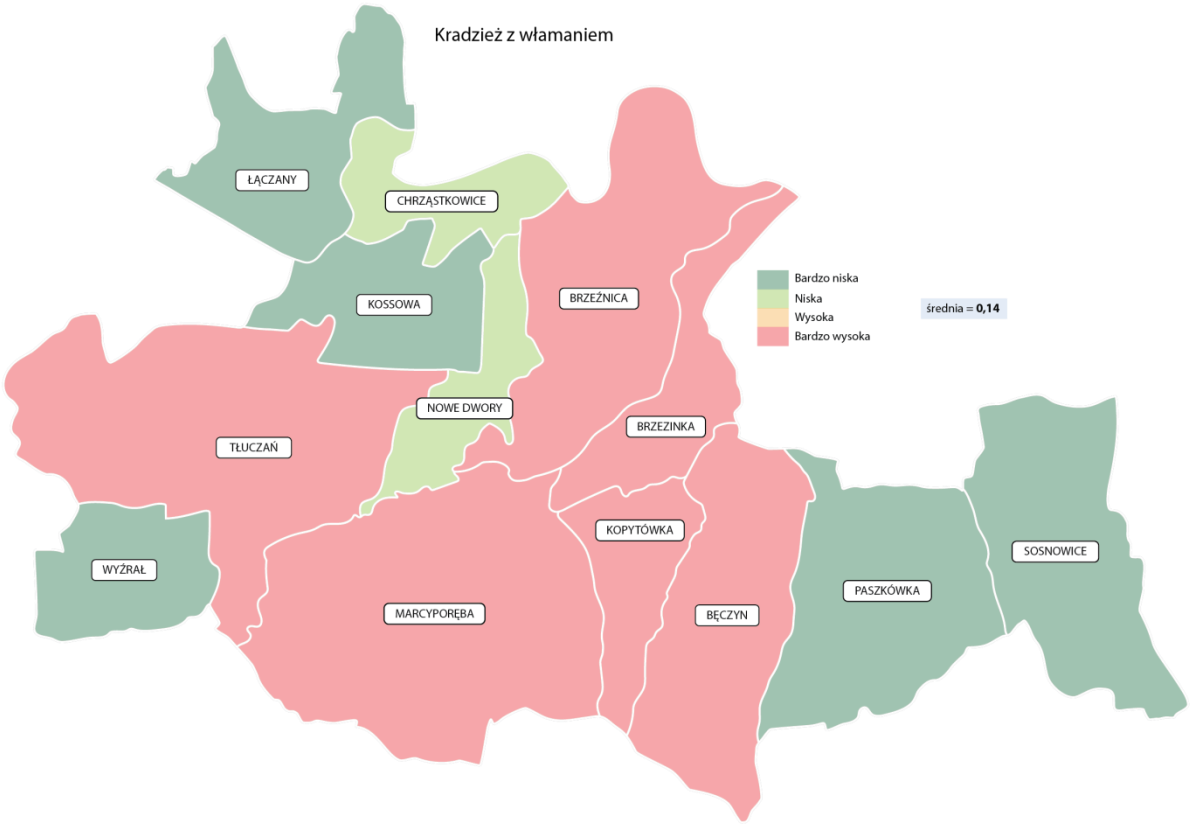

Źródło: opracowanie własne

Jednym z istotnych wskaźników charakteryzujących jakość edukacji, jest średnia wartość wyników uzyskanych w trakcie sprawdzianu szóstoklasisty. Z danych zawartych w zestawieniach Okręgowej Komisji Edukacyjnej w Krakowie wynika, iż przeciętny uczeń szóstej klasy w szkołach podstawowych zlokalizowanych na terenie gminy Brzeźnica, uzyskał w trakcie egzaminu 69 punktów procentowych. Stosunkowo najwyższe wyniki sprawdzianu uzyskali uczniowie uczęszczający do szkoły podstawowej w miejscowości Paszkówka (80%) oraz Tłuczań (74%). Najniższą wartość wyników egzaminu uzyskali natomiast uczniowie szkoły w Sosnowicach (57%). Uczniowie największej ze szkół w gminie, szkoły w Brzeźnicy uzyskali wynik 65%, który znajdował się poniżej wartości średniej dla całej gminy. Ze względu na fakt, iż nie w każdej z miejscowości zlokalizowana jest szkoła podstawowa, wyniki uczniów z poszczególnych miejscowości oszacowane zostały na podstawie rejonizacji szkół w gminie.

Grafika 9 Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty

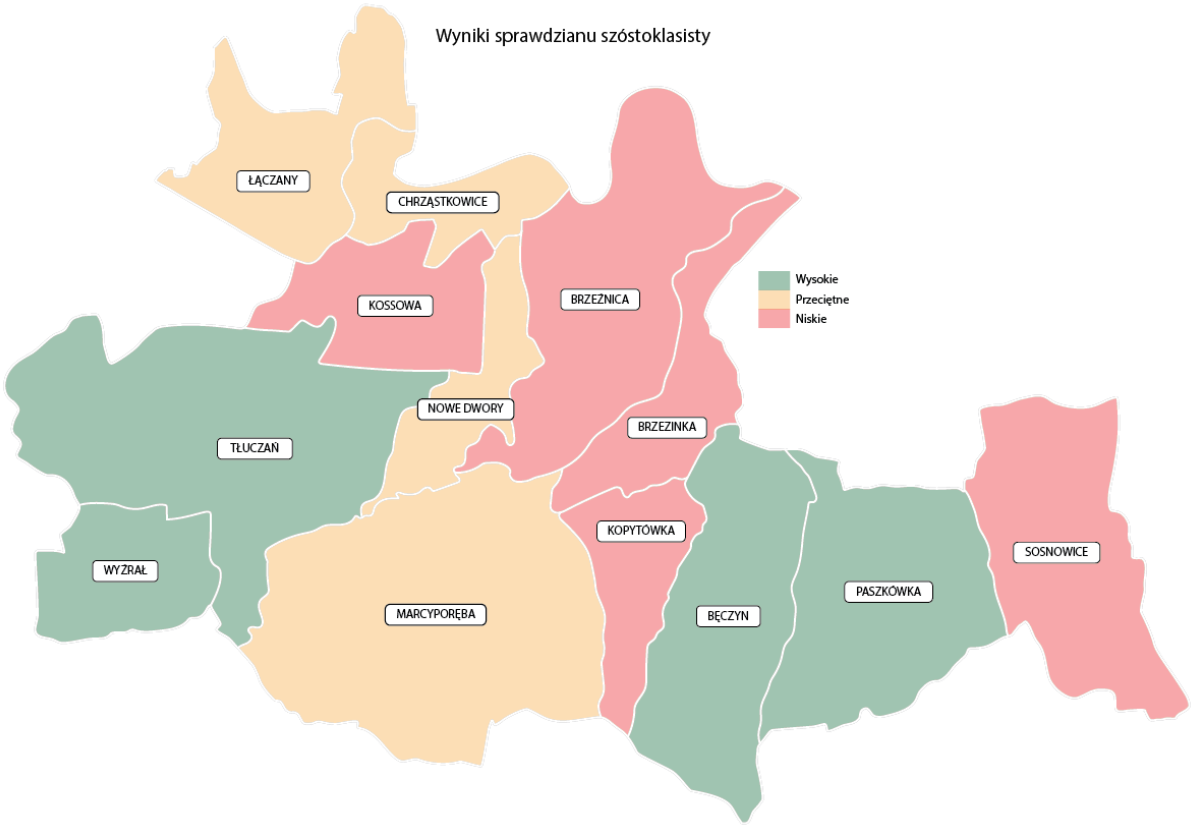

Źródło: opracowanie własne

W zakresie wskaźników odnoszących się do poziomu kapitału społecznego oraz uczestnictwa w życiu publicznym, posłużono się wskaźnikami dotyczącymi liczby organizacji pozarządowych zarejestrowanych w danym sołectwie w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz frekwencją wyborczą w ostatnich wyborach samorządowych w 2014 r.

Według danych zamieszczonych w internetowej bazie Krajowego Rejestru Sądowego, na terenie gminy Brzeźnica zarejestrowane są łącznie 34 organizacje pozarządowe, z których mniej więcej co 5 zarejestrowana jest na terenie sołectwa Łączany (7 organizacji), a niemal co 6 w sołectwie Brzeźnica (5 organizacji). Według danych zawartych w Rejestrze, wyłącznie w sołectwie Nowe Dwory nie zarejestrowano żadnej organizacji.

Przeciętnie na każde 100 mieszkańców gminy przypada około 0,34 organizacji zarejestrowanej w KRS. Stosunkowo najlepiej w tym zakresie kształtuje się sytuacja w sołectwach Chrząstowice (0,66), Łączany (0,43) oraz Kossowa (0,41), w których wartość omawianego wskaźnika jest najwyższa. Najniższą wartość wskaźnika liczby organizacji pozarządowych przypadających na 100 mieszkańców notuje się natomiast w sołectwach Nowe Dwory (0,00), Sosnowice (0,17) i Wyźrał (0,23).

Grafika 10 Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

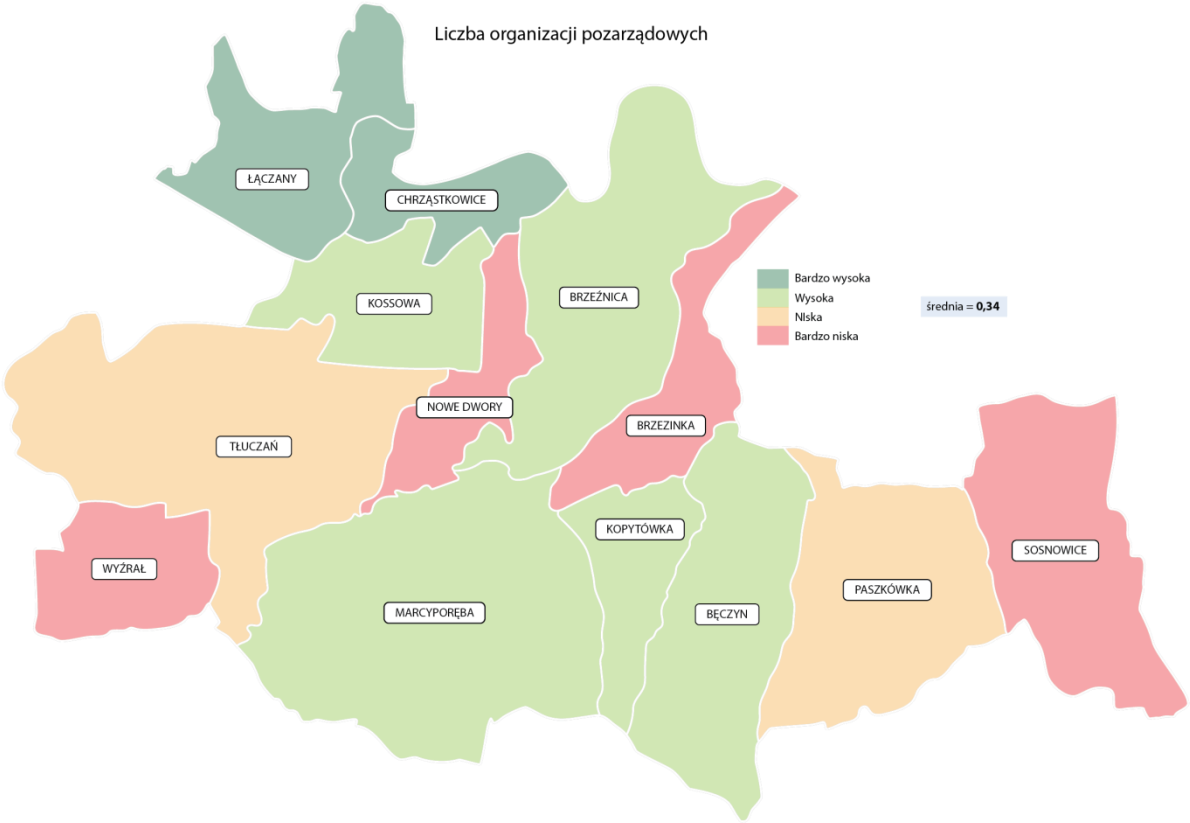

Źródło: opracowanie własne

Uzupełnienie powyższych danych stanowi zestawienie dotyczące frekwencji wyborczej odnotowanej w wyborach samorządowych w 2014 r. w gminie Brzeźnica, w których udział wzięło łącznie 52,38% uprawnionych do głosowania. Wyborcy w gminie Brzeźnica mogą głosować w jednym z 7 punktów wyborczych na terenie gminy. Poniżej zaprezentowano adresy punktów wyborczych oraz obszar sołectw, jakie one obejmują.

Tabela 1 Adresy i obszar sołectw w wyborach samorządowych 2014

Lp.	Adres	Obszar
1	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Brzeźnicy, Brzeźnica Adama Gorczyńskiego 1, 34114 Brzeźnica	Brzeźnica , Brzezinka
2	Szkoła Podstawowa w Marcyporębie, Marcyporęba 81, 34-114 Brzeźnica	Marcyporęba , Bachorowice, Kopytówka , Nowe Dwory
3	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Tłuczani, Tłuczań 157A, 34-114 Brzeźnica	Tłuczań , Wyźrał
4	Szkoła Podstawowa w Paszkówce, Paszkówka 143, 34-113 Paszkówka	Paszkówka , Bęczyn
5	Zespół Szkół w Łączanach, Łączany ul. Krakowska 87, 34 -115 Ryczów	Łączany
6	Szkoła Podstawowa w Sosnowicach, Sosnowice, ul. Szkolna 1, 34-113 Paszkówka	Sosnowice
7	Szkoła Filialna w Chrząstowicach, Chrząstowice 34, 34-114 Brzeźnica	Chrząstowice , Kossowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

Ze względu na zaprezentowany podział, nie można jednoznacznie ustalić frekwencji wyborczej w poszczególnych sołectwach, jednakże uzyskane dane pozwalają na wskazanie tych obszarów, w których aktywność społeczna i obywatelska jest wyższa od przeciętnej, ponieważ mniej więcej w 2/3 sołectw frekwencja wyborcza koreluje ze wskaźnikami dotyczącymi liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych. Poniżej zaprezentowano rozkład frekwencji wyborczej w sołectwach gminy Brzeźnica.

Grafika 11 Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 2014

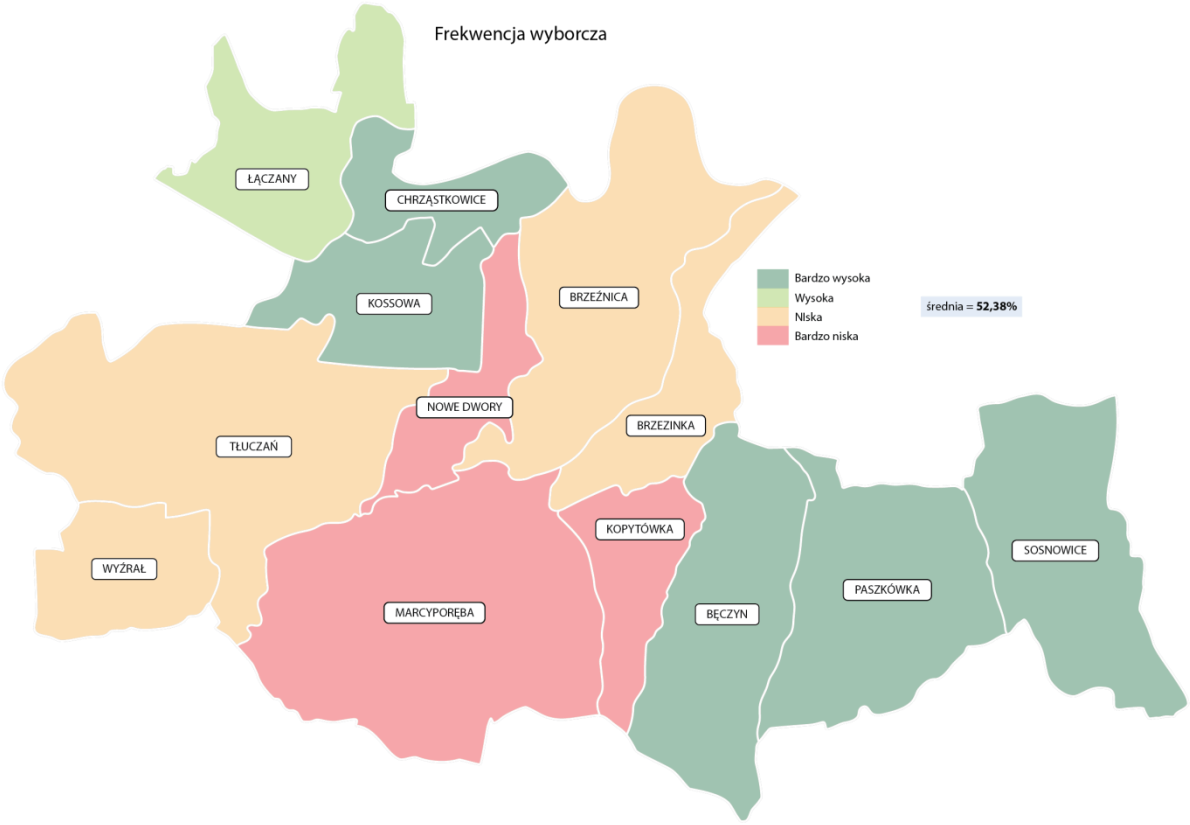

Źródło: opracowanie własne

Z zaprezentowanych powyżej zestawień wynika, że znaczna część negatywnych zjawisk społecznych występujących w przestrzeni publicznej gminy Brzeźnica skoncentrowana jest w określonych obszarach gminy, w tym w znacznej części przypadków, w sołectwach usytuowanych w jej centralnej części. Zjawiska dotyczące zamożność mieszkańców, ich sytuacji na rynku pracy oraz odnotowanych naruszeń prawa, nie koniecznie są ze sobą bezpośrednio powiązane, jednakże ich natężenie na określonych obszarach wskazuje wprost na konieczności podjęcia działań mających na celu poprawę jakości życia ich mieszkańców poprzez rewitalizacje społeczną.

1.3 Sfera gospodarcza

Stopień rozwoju gospodarczego poszczególnych obszarów gminy Brzeźnica został zobrazowany poziomem rozwoju przedsiębiorczości prezentowanym w formie przeliczeniowej, wyrażanej stosunkiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru. Konstruując zestawienie bazowano na danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Krajowego Rejestru Sądowego rejestru przedsiębiorców. Ujęto zatem w analizie wszystkie podmioty gospodarcze aktywnie działające w Brzeźnicy.

Ze zgromadzonych danych wynika, iż życie gospodarcze gminy koncentruje się w jej środkowej części, wokół sołectw takich jak Brzeźnica, Nowe Dwory oraz części sołectw bezpośrednio do nich przylegających. Sytuacja ta może wynikać między innymi z centralnego ułożenia sołectw Brzeźnica oraz Nowe Dwory, jak i przebiegających przez ich teren głównych szlaków tranzytowych obszaru. Przeciętna wartość wskaźnika liczby podmiotów przypadających na 100 mieszkańców w gminie Brzeźnica wynosi 7,9, podczas gdy w obu wskazanych sołectwach wartość wskaźnika przekracza poziom 10 firm na 100 mieszkańców. Najsłabiej w tym zakresie rysuje się sytuacja sołectwa Kossowa, gdzie wartość omawianego wskaźnika osiągnęła zaledwie poziom 5,3.

Grafika 12 Zarejestrowana działalność gospodarcza w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

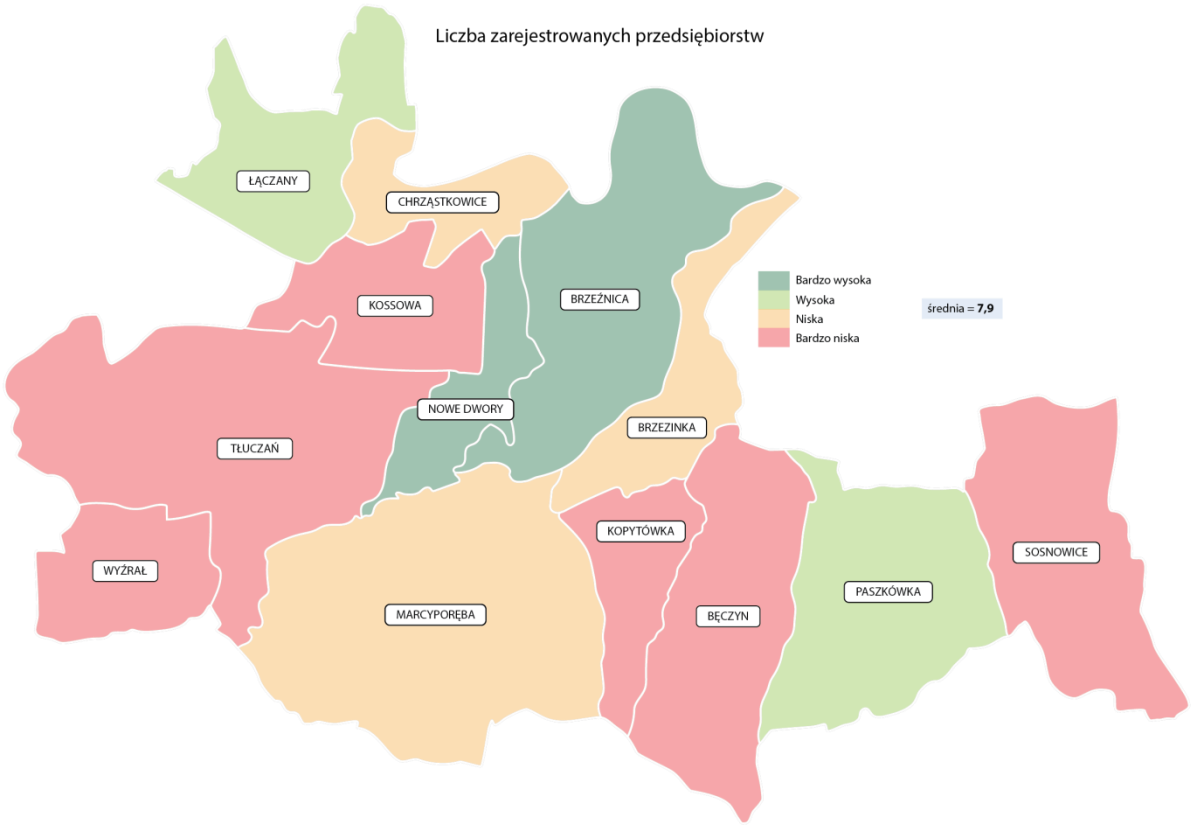

Źródło: opracowanie własne

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wadowicach wynika, iż w całym 2016 r. w ramach pośrednictwa pracy prowadzonego przez doradców klienta instytucjonalnego z pracodawcami w celu pozyskania oferty pracy, przyjęcia zgłoszenia oferty pracy lub przedstawienia propozycji pomocy, w powiecie wadowickim złożonych zostało 217 ofert pracy, na 240 miejsc pracy. Zaledwie 6 spośród 217 złożonych ofert pochodziło z terenu gminy Brzeźnica. Oferty te dotyczyły 9 miejsc pracy, wobec czego wskaźnik ten obrazuje stosunkowo słabą kondycję lokalnej gospodarki i nie jest wskaźnikiem mogącym w istotny sposób różnicować kondycję przedsiębiorstw w poszczególnych miejscowościach.
Z punktu widzenia analizowanych wskaźników, szczególną uwagę skierować należy na możliwość wykorzystania posiadanych przez gminę i poszczególne sołectwa potencjałów umożliwiających dywersyfikację gałęzi lokalnej gospodarki. Rozwój usług turystycznych i okołoturystycznych może w przyszłości stanowić znaczący czynnik przyczyniający się do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy, a także w konsekwencji poprawić atrakcyjność osiedleńczą obszaru.

1.4 Sfera techniczna

Zgodnie z zapisami Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Brzeźnica prognozuje się, iż do roku 2020 przy niepodejmowaniu działań z zakresu gospodarki niskoemisyjnej nastąpi wzrost emisji CO^2 o 3 257 Mg, czyli o 8% w stosunku do roku 2015 spowodowany energicznym rozwojem sektora mieszkalnictwa w gminie. Dlatego aby osiągnąć wymagany cel ograniczenia emisji zakłada się wdrożenie planu działań proponowanych do realizacji do 2020 roku. Zmniejszenie emisji dwutlenku węgla realizowane będzie poprzez systemowe działania władz samorządowych w zakresie zwiększenia efektywności wykorzystania energii, wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz edukacji społecznej. Zakłada się, iż największa oszczędność w wariancie docelowym w emisji CO2 związana jest z wykorzystaniem Odnawialnych Źródeł Energii do produkcji energii elektrycznej oraz ciepła w sektorze budynków użyteczności publicznej, mieszkalnictwie oraz przemyśle i usługach, a także z termomodernizacji budynków. Łączna produkcja docelowa energii w 2020 roku z OZE (fotowoltaika, kolektory słoneczne, biomasa) wyniesie około 2 484 MWh.
Osiągnięcie założonego celu strategicznego jest możliwe poprzez realizację konkretnych działań w wyznaczonym okresie czasowym tj. do 2020 roku. W Planie Gospodarki Niskoemisyjnej wyszczególniono zadania inwestycyjne oraz nieinwestycyjne (edukacyjne, promocyjne), które w założeniu mają się wzajemnie uzupełniać oraz wpływać na rozwój sfery technicznej gminy w zakresie oszczędzania energii.
Powyższe wskazania pozwoliły na określenie wskaźnika pozwalającego na ocenę sytuacji w obszarze planowanych inwestycji gminnych, które odnoszą się do potrzeb poszczególnych sołectw w tym

zakresie, poprzez uwzględnienie w planie finansowym działań nastawionych na termomodernizację konkretnych budynków użyteczności publicznej, a także poprawę ich efektywności energetycznej. Wskaźnik stworzono na podstawie danych zawartych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Brzeźnica.

Pierwszym krokiem w tworzeniu wskaźnika było zgromadzenie informacji o wysokości środków planowanych na realizację inwestycji w gminie w zakresie planowanych działań, liczbie obiektów wskazanych do objęcia działaniem z uwzględnieniem sołectw, w których planowane są inwestycje. Zgromadzone informacje na temat środków planowanych na inwestycje w poszczególnych sołectwach, przeliczona została z uwzględnieniem wskaźnika przeliczeniowego wartości inwestycji na 100 mieszkańców, co wskazuje na stopień istotności i potrzeb modernizacyjnych w sołectwie. Efektem tych działań było podzielenie obszarów analizy na cztery grupy, w zależności od stopnia degradacji: bardzo wysokiego, wysokiego, niskiego i bardzo niskiego.

Jak wskazano na poniższej mapie, stopień degradacji dotyczy w szczególności sołectw położonych w centralnej części gminy Brzeźnica, w tym sołectwa Brzezinka, Brzeźnica i Marcyporęba. Dwa ostatnie z wymienionych sołectw, to sołectwa o jednej z najwyższych liczb mieszkańców w gminie. Na inwestycje w tych sołectwach planuje się przeznaczyć około 5 mln złotych z puli 14 mln planowanych na modernizację obiektów gminnych.

Grafika 13 Szacowane koszty nakładów na modernizację

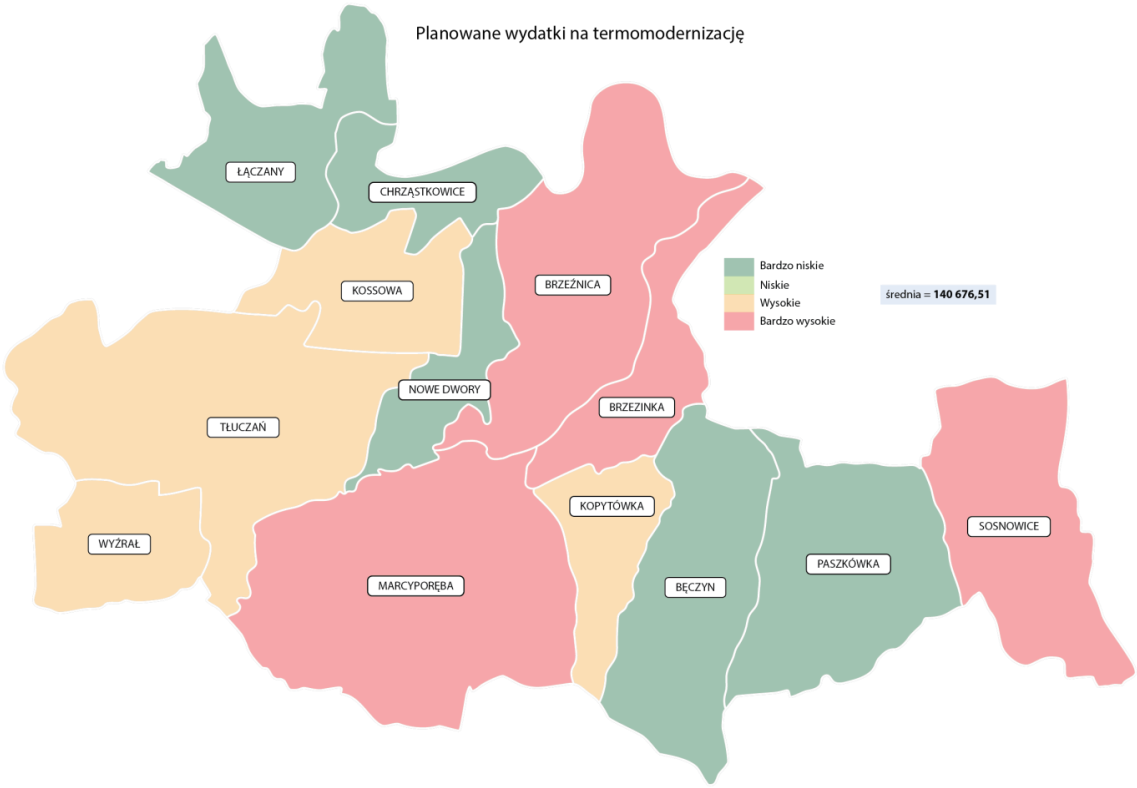

Źródło: opracowanie własne

1.5 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Czynnikiem mającym bezpośredni wpływ na jakość życia jest dostępność do szeroko rozumianych terenów zielonych o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym. Niestety jak wynika z danych przytoczonych w rozdziale 1, obszar gminy Brzeźnica cechuje się bardzo niską lesistością (około 14,5%) oraz niewielką liczbą terenów zielonych. Parki spacerowo-wypoczynkowe na terenie całej gminy zajmują obszar zaledwie 4 ha. Dużo liczniejsze zieleńce to około 17 ha. Łącznie zajmują obszar około 21ha co stanowi około 3% powierzchni gminy. Dostęp do tego typu terenów w poszczególnych sołectwach jest mocno zróżnicowany, dlatego też wskaźnik dostępności terenów zielonych postanowiono wykorzystać jako jeden z czynników wpływających na stan sfery przestrzenno-funkcjonalnej.

Wskaźnik prezentujący dostęp do terenów zielonych w poszczególnych sołectwach, opracowany został na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów zielonych na danym obszarze. Dane do wskaźników opracowane zostały o badania własne, w których uwzględniono informacje zawarte w dokumentach źródłowych, analizę map przestrzennych oraz w trakcie trwania wizji lokalnych. Zgromadzone dane oraz wartość osiągniętych wskaźników przez poszczególne sołectwa zaprezentowane zostały na poniższym zestawieniu.

Z uzyskanych informacji wynika, iż stosunkowo najwyższą dostępnością do terenów zielonych cechują się sołectwa Kossowa, Brzezinka i Wyźrał. Korzystnie wypadają także wskaźniki Marcyporęby i Tułczani. Wynika to z faktu, iż lokalne pasma lasów (ogółem 893 ha) z bogactwem występowania ekosystemów naturalnych tj. torfowisk, ziołorośli, polan i wieloletniego drzewostanu stanowiącego bogactwo leśnego krajobrazu zlokalizowane są na tych właśnie terenach.

Najsłabszy dostęp do terenów zielonych dotyczy natomiast sołectw ułożonych w centralnej części gminy tj. Nowe Dwory, Brzeźnica oraz Chrząstowice. Co prawda w sołectwie Brzeźnica znajduje się między innymi park dworski, lecz jego aktualny stan wymaga przeprowadzania prac inwestycyjnych i pielęgnacyjnych.

Grafika 14 Dostęp do terenów rekreacyjno-wypoczynkowych

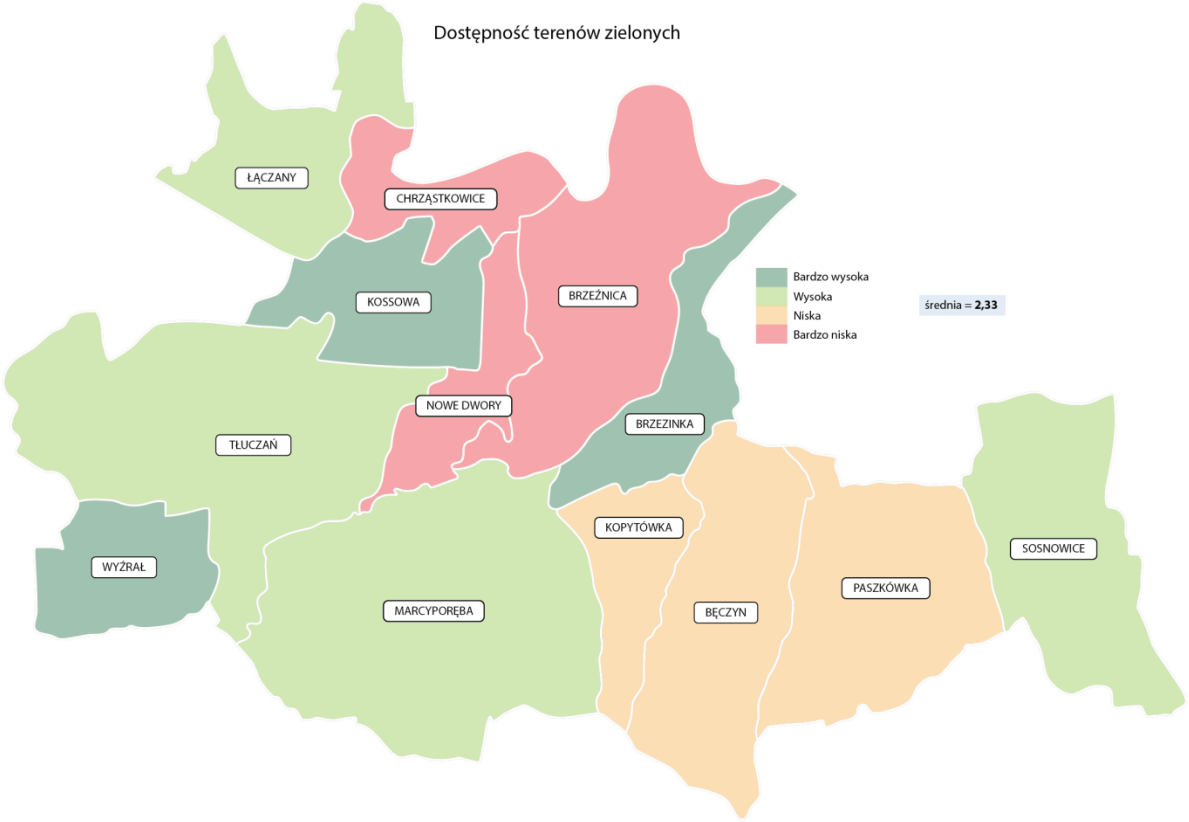

Źródło: opracowanie własne

Następny wskaźnik przestrzenno-funkcjonalny odnosi się do dostępności do obiektów sportowo-rekreacyjnych, których zidentyfikowano łącznie 16 na terenie całej gminy. Wśród nich znalazły się obiekty takie jak boiska wielofunkcyjne, skate-park, przystań kajakowa, czy zorganizowane obiekty z placami zabaw, miejscami do grilla itp. Stosunkowo najlepszym dostępem do omawianego typu obiektów cechują się miejscowości Brzeźnica, Łączany, Marcyporęba oraz Paszkówka, na terenie których zlokalizowano co najmniej 2 obiekty sportowo-rekreacyjne, w tym boiska do piłki nożnej, boiska wielofunkcyjne, czy zorganizowane przestrzenie publiczne takie jak np. park, rynek, czy kompleks rekreacyjny. Kolejnych 6 miejscowości posiada co najmniej 1 dobrej jakości ogólnodostępny obiekt, a na terenie 3 (Wyźrał, Kopytówka, Brzezinka) nie znalazł się żaden z omawianych obiektów.

Grafika 15 Dostępność obiektów i miejsc sportowo-rekreacyjnych

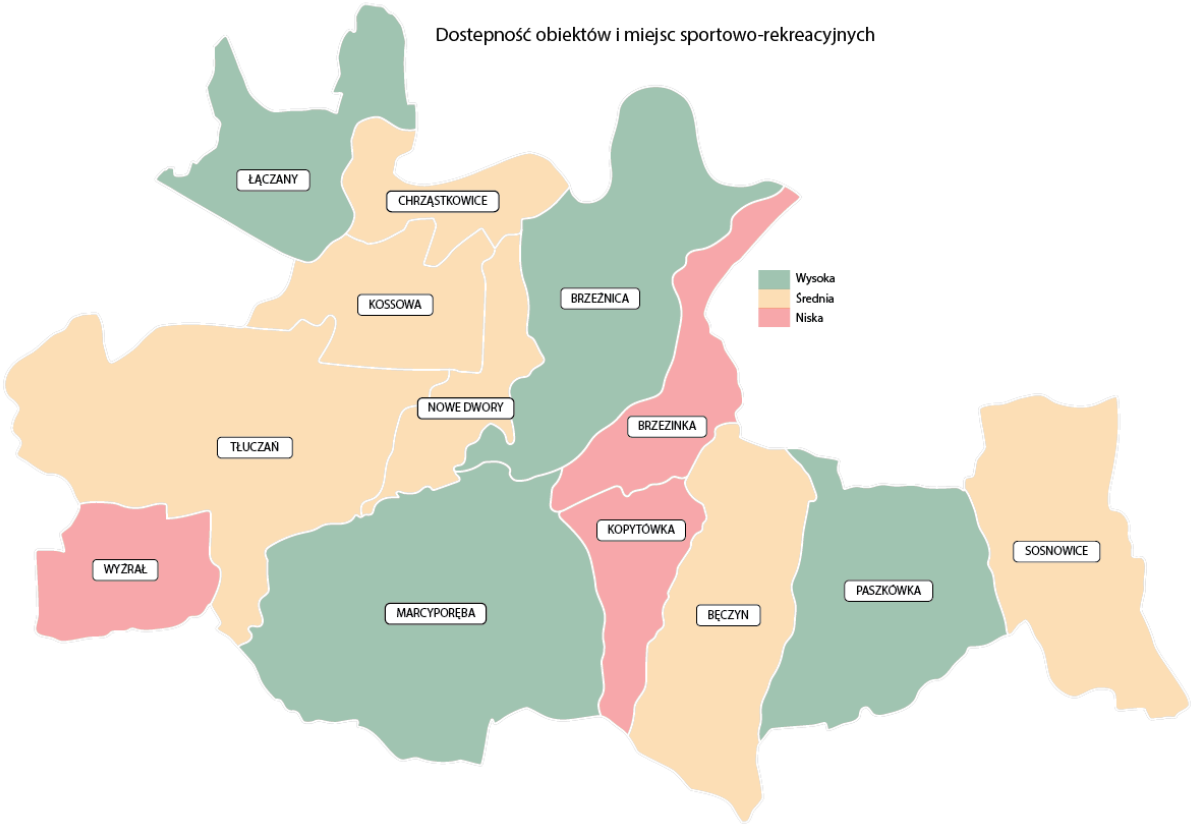

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym ze wskaźników przestrzenno-funkcjonalnych jest wskaźnik dostępności do placówek przedszkolnych i szkolnych. Łącznie na terenie gminy znajduje się 17 tego typu obiektów, w tym 4 przedszkola, 4 oddziały przedszkolne, 7 szkół podstawowych oraz 2 gimnazja. Dostęp do tego typu placówek jest bardzo zróżnicowany i nierównomierny. Ze względu na układ przestrzenny gminy oraz funkcje pełnione przez poszczególne miejscowości, najwyższe wskaźniki dostępności do omawianych placówek odnotowano w Brzeźnicy oraz Łączanach, w których znajdują się zarówno placówki przedszkolne, jak i oba rodzaje szkół. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano natomiast w miejscowościach Bęczyn, Brzezinka, Kopytówka, Kossowa, Nowe Dwory oraz Wyźrał, na terenie których nie funkcjonuje żadna z placówek. W kolejnych 5 miejscowościach funkcjonuje co najmniej 1 przedszkole lub oddział przedszkolny oraz szkoła podstawowa. Szczegółowy rozkład dostępności placówek edukacyjnych zaprezentowano na poniższej mapie.

Grafika 16 Dostępność placówek edukacyjnych

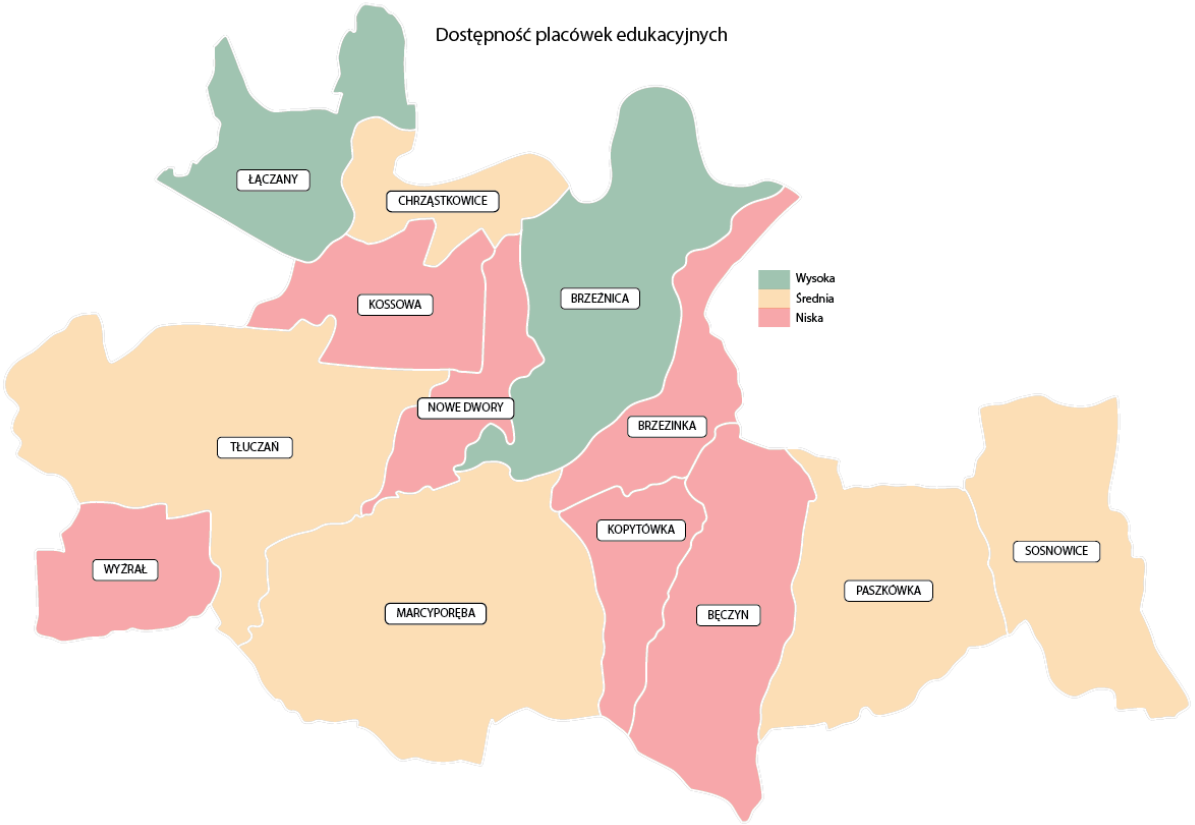

Źródło: opracowanie własne

Ostatnim wskaźnikiem w grupie wskaźników przestrzenno-funkcjonalnych, jest wskaźnik obrazujący dostępność transportu zbiorowego, w tym transportu publicznego oraz prywatnego. Dostępność transportu zbiorowego na terenie gminy powiązana jest z przebiegiem głównych szlaków komunikacyjnych (DK 44 oraz dróg prowadzących w stronę Wadowic), dzięki czemu miejscowości położone wzdłuż DK 44 cechują się wyższą dostępnością transportu zbiorowego niż pozostałe sołectwa gminy. Oddalenie od głównych arterii komunikacyjnych wiąże się z ograniczeniem liczby połączeń oferowanych przez przewoźników publicznych i prywatnych, co jest w szczególności zauważalne w południowej i wschodniej części gminy – miejscowości Marcyporęba, Kopytówka, Bęczyn, Paszkówka i Sosnowice. Zdecydowanie najlepiej w omawianym względzie wartość wskaźnika kształtuje się w Brzeźnicy stanowiącej centrum gminy oraz miejscowościach Łączany i Brzezinka. Ofertę transportu zbiorowego w miejscowości Brzeźnica uzupełnia także znajdującą się na jej terenie stacja kolejowa, stanowiąca ważny punkt komunikacyjny nie tylko dla miejscowości Brzeźnica, ale także całej gminy.

Grafika 17 Dostępność transportu zbiorowego

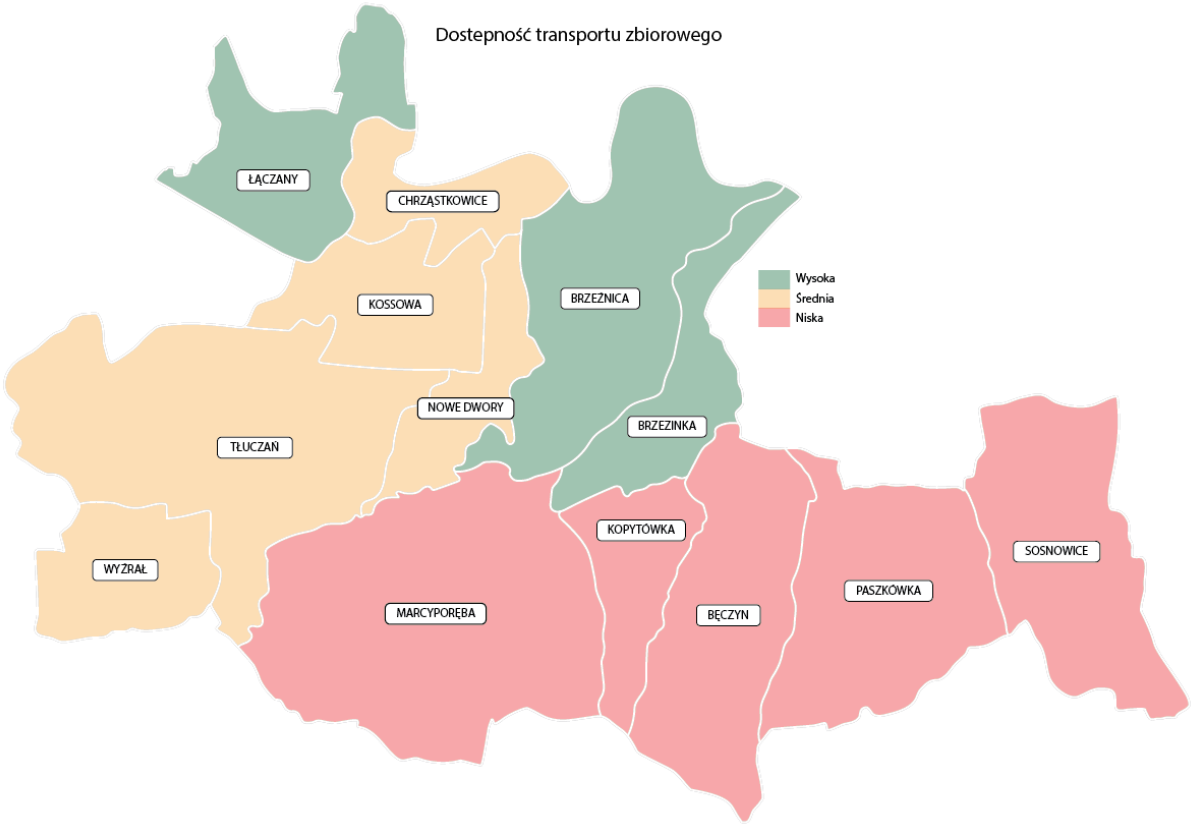

Źródło: opracowanie własne

1.6 Sfera środowiskowa

Ważnym czynnikiem wpływającym negatywnie na jakość życia jest poziom hałasu. Zjawisko to szczególnie odczuwane na terenach silnie zurbanizowanych i związane jest najczęściej z poziomem hałasu generowanego przez ruch samochodowy i kolejowy. Dane na temat poziomu hałasu opracowane zostały na podstawie informacji zawartych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Brzeźnica oraz Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Brzeźnica. Wśród głównych źródeł hałasu w gminie Brzeźnica wymienia się aktualny układ drogowy gminy (wąskie jezdnie, brak poboczy i chodników, małe promienie łuków, duże spadki podłużne, związane z konfiguracją terenu, wysoka degradacja techniczna i niska wytrzymałość nawierzchni). Sytuacja ta dotyczy zarówno dróg krajowych, gdzie dodatkowo nakłada się na wyżej wymienione mankamenty zwiększony ruch pojazdów (około 2000 pojazdów umownych na dobę na drodze krajowej nr 44), jak również dróg powiatowych i gminnych. Poza ruchem kołowym źródeł hałasu w gminie upatruje się w działalności drobnych zakładów przemysłowo-handlowo-usługowych (tzw. hałas przemysłowy), a także hałasem związanym z funkcjonowaniem magistrali wysokiego

napięcia 440 kV relacji Skawina – Bęczyn, mogącej powodować uciążliwość akustyczną w postaci przekroczenia 50 dB nocą w obszarze położonym w odległości do 160m od linii. Do źródeł hałasu zalicza się także hałas komunlano-bytowy, który występuje na terenach zabudowy mieszkaniowej. Jego poziom zależy od intensywności i charakteru zabudowy oraz obecności zakładów rzemieślniczych, punktów gastronomiczno-rozrywkowych, urządzeń do produkcji rolnej, środków transportowych itp. Hałas największy poziom osiąga w centralnych częściach miejscowości: Brzeźnica, Brzezinka oraz Łączany. Poniżej zaprezentowano mapę uwzględniającą wskaźniki poziomu hałasu w poszczególnych sołectwach. Zauważalne jest to, iż najwyższe poziomu hałasu notowane są w miejscowościach ułożonych centralnie oraz tych, przez które przebiegają główne szlaki drogowe i kolejowe obszaru.

Grafika 18 Poziom hałasu związany z natężeniem ruchu drogowego i kolejowego

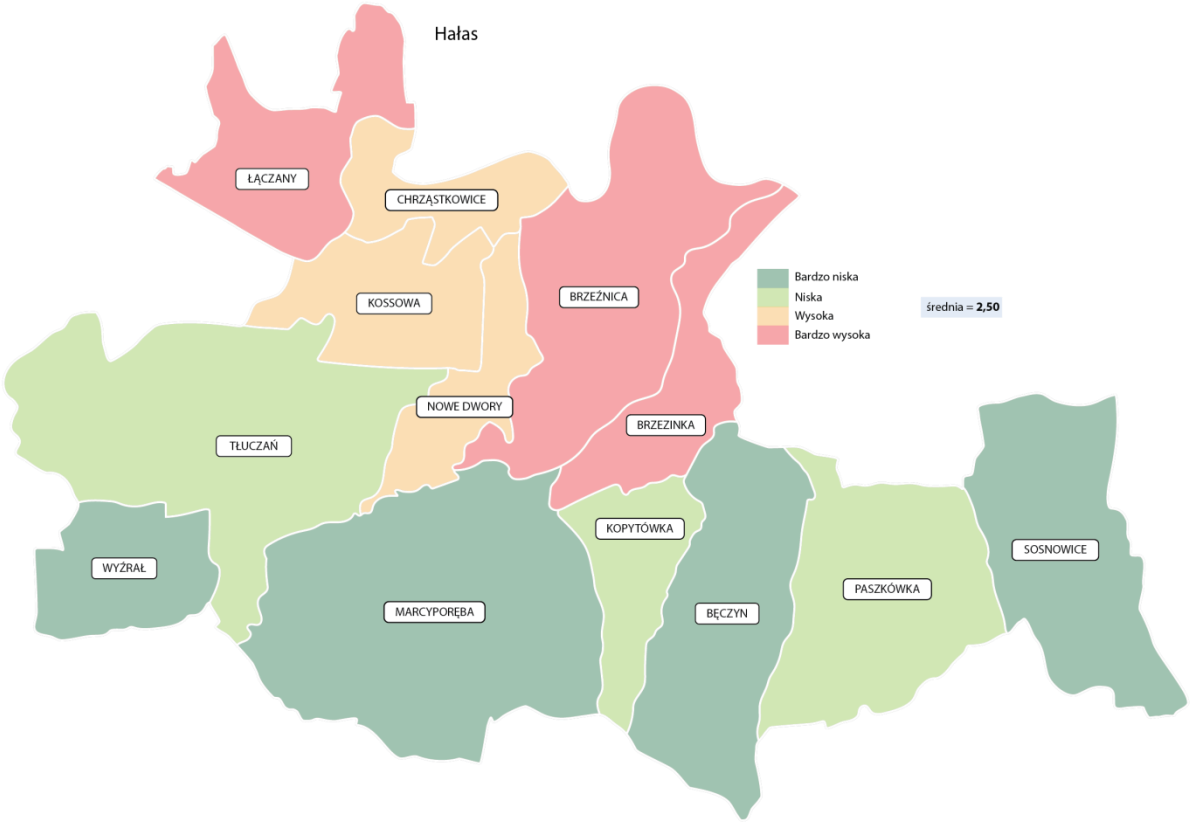

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym ze wskaźników środowiskowych, jest wskaźnik prezentujący stopień nagromadzenia wyrobów i odpadów zawierających azbest stwarzających potencjalne zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru. Dane o wyrobach i odpadach zawierających azbest na terenie gminy Brzeźnica zawiera „Program Usuwania Azbestu I Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Brzeźnica na lata 2014 – 2032”. Według zgromadzonych danych

na terenie gminy znajduje się około 1 353 411,86 kg wyrobów zawierających azbest. Przeciętnie na każde 100 mieszkańców gminy przypada zatem około 13 504,41 kg wyrobów azbestowych, przy czym wskaźnik ten w sołectwach Marcyporęba oraz Wyźrał jest niemal dwukrotnie wyższy od przeciętnej i wynosi kolejno 22 897,52 kg oraz 22 466,91 kg. Zdecydowanie najniższe zagrożenie stanowi natomiast azbest w sołectwach Paszkówka i Sosnowice, w których szacunkowa wartość wskaźnika azbestu przypadającego na 100 mieszkańców wynosi poniżej 5 ton.

Grafika 19 Zagrożenie wyrobami i odpadami zawierającymi azbest w przeliczeniu na 100 mieszkańców

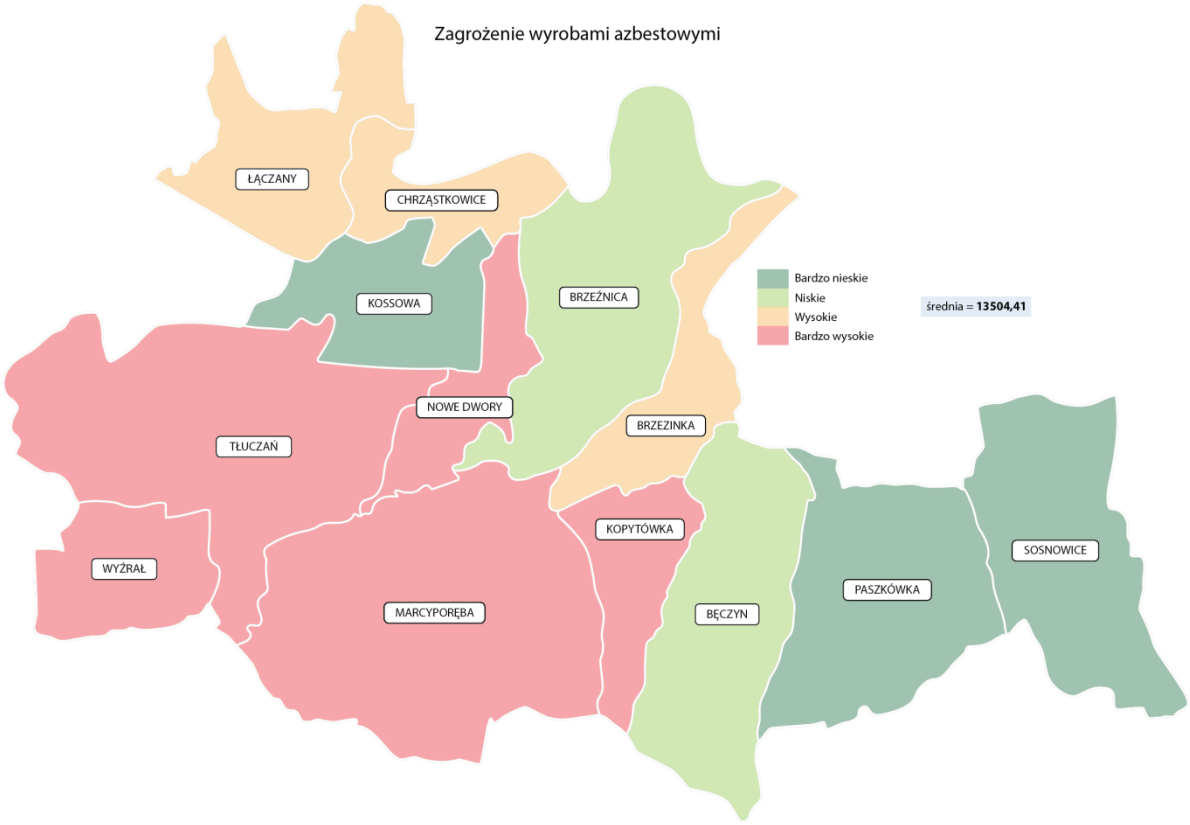

Źródło: opracowanie własne

Jednym z typowych zagrożeń środowiskowych są dzikie wysypiska śmieci. Jednakże z danych przedstawionych przez Urząd Gminy Brzeźnica wynika, że w ostatnich latach nie odnotowano tego typu wysypisk na terenie gminy. Jednocześnie wszystkie zarejestrowane zaśmiecenia są na bieżąco usuwane, dzięki czemu można z stwierdzić, iż tego typu zagrożenie środowiskowe w gminie nie jest zjawiskiem istotnym, różnicującym poziom występowania zagrożeń środowiskowych na trenie gminy.

1.7 Podsumowanie

Powyżej zaprezentowane obszary zostały podsumowane w formie zbiorczej tabeli obrazującej poziom natężenia negatywnych zjawisk w gminie Brzeźnica. Stanowiło to podstawę do wyłonienia obszarów zdegradowanych i w dalszej kolejności odpowiadającego im obszaru rewitalizacji.

Spośród omawianych wskaźników, każda z miejscowości po uwzględnieniu założeń metodologicznych otrzymać mogła łącznie 11 punktów w zakresie syntetycznego wskaźnika degradacji społecznej oraz 8 punktów w zakresie wskaźnika degradacji gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Wartości ujemne wskaźników w tabeli świadczą o ponadprzeciętnym nasileniu negatywnego zjawiska na terenie danego obszaru. Wartości dodatnie o niższej od przeciętnej dla całej gminy wartości wskaźnika, co jest równoznaczne z tym, iż w danym zakresie sytuacja rysuje się korzystniej niż w pozostałych obszarach gminy. Wartość równa 0 dotyczy sytuacji zbliżonej do wartości typowych dla całej gminy, przez co można ją uznać za typową/naturalną dla gminy. W zestawieniu zaprezentowano średnią wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej oraz średnią wartość wskaźników sfery gospodarczej, technicznej, przestrzennej oraz środowiskowej.

Na podstawie zgromadzonych danych przedstawionych w poniższej tabeli należy przyjąć, że terenami w których koncentruje się najwięcej negatywnych zjawisk społecznych, które stanowią wskaźniki kluczowe w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych są trzy obszary:

- obszar sołectwa Brzeźnica, w którym koncentracja negatywnych zjawisk społecznych wynosi -0,73, a wartość wskaźnika syntetycznego dla pozostałych sfer 0,13,
- obszar sołectwa Kossowa, gdzie wartość wskaźnika syntetycznego w sferze społecznej wyniosła -0,55, a pozostałych sfer -0,13,
- obszar sołectwa Sosnowice, w którym wartość wskaźnika społecznego to -0,45 oraz 0,00 w zakresie pozostałych wskaźników.

Jednocześnie ze względu na charakter poszczególnych obszarów oraz pełnione przez nie funkcje, podjęto decyzję o wyznaczeniu obszaru rewitalizacji wyłącznie na 2 wskazanych obszarach tj. w sołectwie Kossowa oraz sołectwie Sosnowice. Wymienione obszary zostały zaprezentowane w kolejnym rozdziale.

Tabela 2 Podsumowanie analizy wskaźnikowej – wskaźniki społeczne

Miejscowość	Wskaźnik											Średnia wartość wskaźników społecznych
	Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej ogółem	Liczba udzielonych świadczeń ogółem	Kwota udzielonych świadczeń ogółem	Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Liczba ofiar przemocy domowej	Ogólna liczba przestępstw	Liczba kradzieży z włamaniem	Liczba bezrobotnych	Wynik sprawdzianu szóstoklasisty	Liczba organizacji pozarządowych	Frekwencja wyborcza	
Bęczyn	0	1	0	0	0	1	-1	0	1	0	1	0,27
Brzezinka	0	0	0	1	-1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-0,36
Brzeźnica	0	-1	-1	-1	0	-1	-1	-1	-1	0	-1	**-0,73**
Chrząstowice	-1	0	-1	1	-1	0	0	-1	0	1	1	-0,09
Kopytówka	1	0	1	1	-1	0	-1	0	-1	0	-1	-0,09
Kossowa	-1	-1	-1	-1	-1	-1	0	0	-1	0	1	**-0,55**
Łączany	1	1	1	0	-1	1	1	0	0	1	0	0,45
Marcyporęba	-1	-1	0	0	1	1	-1	-1	0	0	-1	-0,27
Nowe Dwory	1	0	1	1	0	-1	0	0	0	-1	-1	0,00
Paszkówka	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0,82
Sosnowice	-1	-1	-1	-1	1	-1	0	0	-1	-1	1	**-0,45**
Tłuczań	1	1	1	0	1	0	-1	1	1	0	-1	0,36
Wyźrał	-1	-1	1	1	1	0	1	1	1	-1	-1	0,18

Tabela 3 Podsumowanie analizy wskaźnikowej – wskaźniki gospodarcze, techniczne, przestrzenne oraz środowiskowe

Miejscowość	Wskaźnik								
	Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych	Zagrożenie hałasem	Dostęp do przestrzeni zielonych	Dostęp do placówek szkolnych i przedszkolnych	Dostępność transportowa	Infrastruktura czasu wolnego	Planowane wydatki na termomodernizację	Zagrożenie wyrobami zawierającymi azbest	**Średnia wartość wskaźników gospodarczych, przestrzennych, środowiskowych i technicznych**
Bęczyn	-1	1	1	-1	-1	0	0	0	-0,13
Brzezinka	0	-1	-1	-1	1	-1	0	0	-0,38
Brzeźnica	1	-1	-1	1	1	1	-1	0	0,13
Chrząstowice	0	-1	-1	0	0	0	-1	0	-0,38
Kopytówka	-1	1	1	-1	-1	-1	-1	-1	-0,50
Kossowa	-1	-1	1	-1	0	0	0	1	-0,13
Łączany	1	-1	-1	1	1	1	1	0	0,38
Marcyporęba	0	1	1	0	-1	1	1	-1	0,25
Nowe Dwory	1	-1	-1	-1	0	0	0	-1	-0,38
Paszkówka	0	1	1	0	-1	1	1	1	0,50
Sosnowice	-1	1	-1	0	-1	0	1	1	0,00
Tłuczań	-1	1	1	0	0	0	1	-1	0,13
Wyźrał	-1	1	-1	-1	0	-1	-1	-1	-0,63

2. Wyniki badań ankietowych dotyczących problemów gminy

Uzupełnieniem przeprowadzonej analizy wskaźnikowej gminy oraz poszczególnych sołectw Brzeźnicy, były badania ankietowe zrealizowane wśród mieszkańców. Badanie przeprowadzone zostało za pomocą zestandaryzowanego arkusza ankiety, który dystrybuowany był wśród mieszkańców poprzez stronę internetową gminy Brzeźnica (link do ankiety: http://www.deltapartner.pl/webroot/ankiety/brzeznica/) oraz w formie ankiety papierowej przekazywanej mieszkańcom gminy w trakcie spotkań konsultacyjnych. Celem ankiety było zgromadzenie informacji na temat potrzeb rewitalizacyjnych gminy, wskazanie obszarów które w pierwszej kolejności powinny zostać poddane procesowi rewitalizacji oraz zebranie informacji i opinii o występujących w gminie problemach. Badanie ankietowe realizowane było w terminie od 8 do 22 lipca 2016 r. W trakcie trwania ankietyzacji zgromadzono łącznie 119 ankiet, których wyniki zostały zaprezentowane w przedmiotowym rozdziale.

2.1 Informacje o respondentach

W grupie osób, które wzięły udział w badaniu znalazło się 56 mężczyzn, 50 kobiet, a kolejnych 13 osób nie wskazało płci w pytaniu ankietowym. Rozkład płci badanych osób zaprezentowany został na poniższym wykresie.

Wykres 1 Płeć respondentów

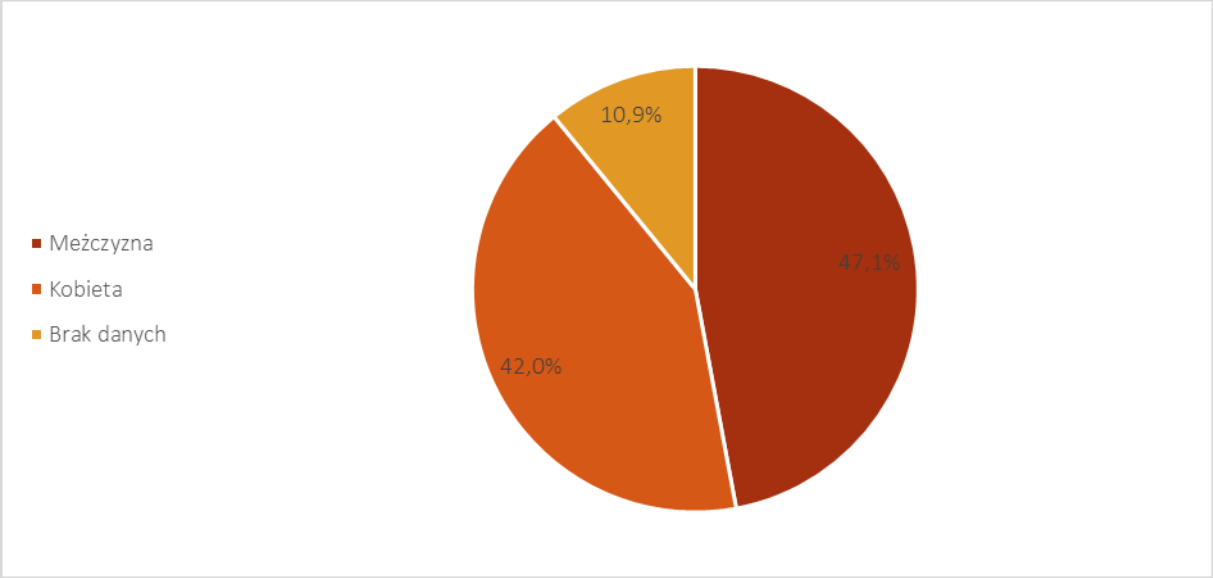

Źródło: badania własne, n=119

Pod względem wieku respondentów, w badanej grupie najliczniejszą populację stanowiły osoby w wieku pomiędzy 36 a 45 rokiem życia (blisko 1/3). Nieznacznie mniej liczną grupą były osoby w wieku 26-35 lat (ponad 1/4). Co piąta badana osoba znajdowała się wieku 46-55 lat.

Wykres 2 Wiek respondentów

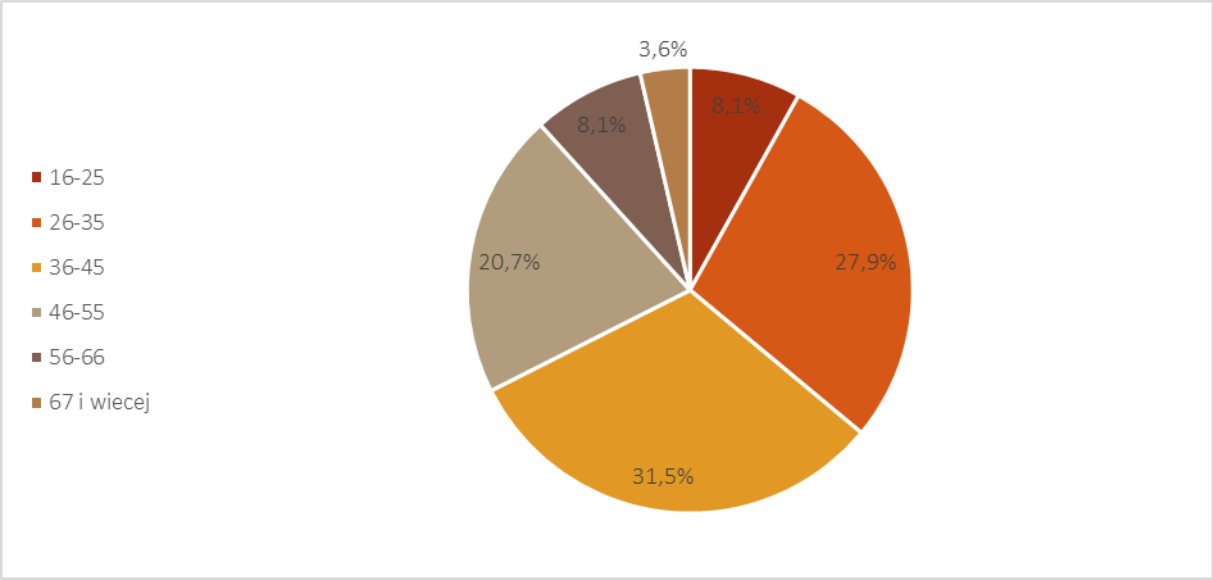

Źródło: badania własne, n=111

Ze względu na wiek badanych, zdecydowaną większość respondentów stanowiły osoby pracujące - 3/4 ogółu ankietowanych. Zaledwie 8,9% stanowiły osoby uczące się, 2,9% osoby bezrobotne, a 13,6% osoby w innej sytuacji na rynku pracy np. emeryci, osoby na urlopach macierzyńskich etc.

Wykres 3 Status na rynku pracy

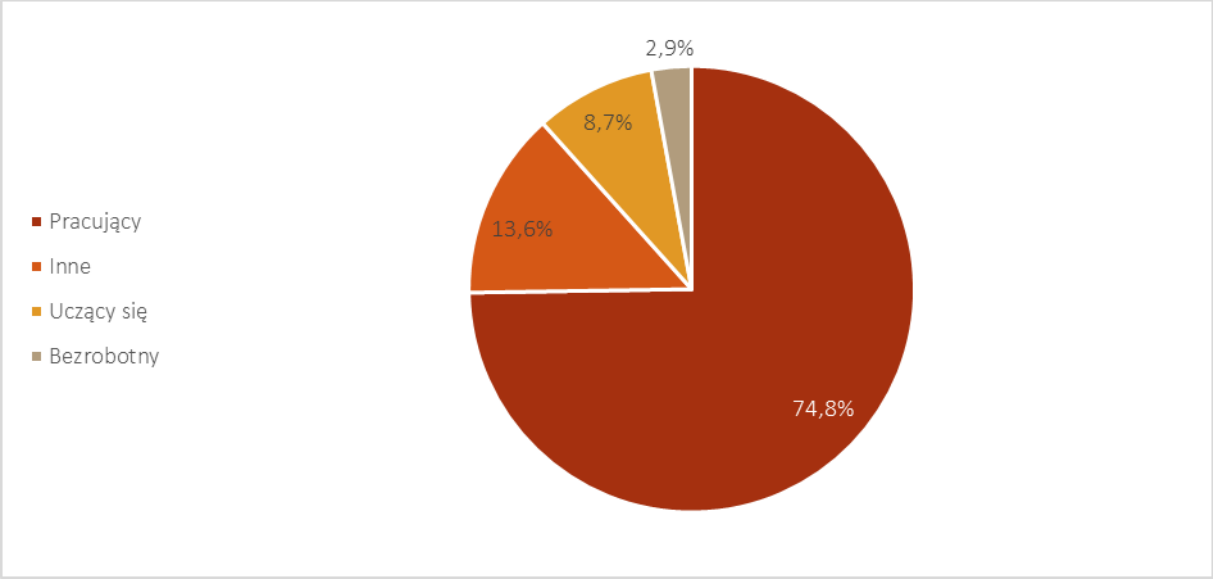

Źródło: badania własne, n=103

Niemal połowę badanej grupy osób, stanowiły osoby z wykształceniem średnim. Co trzeci z badanych legitymował się posiadaniem wykształcenia wyższego, a około 16% respondentów wykształceniem zawodowym.

Wykres 4 Wykształcenie respondentów

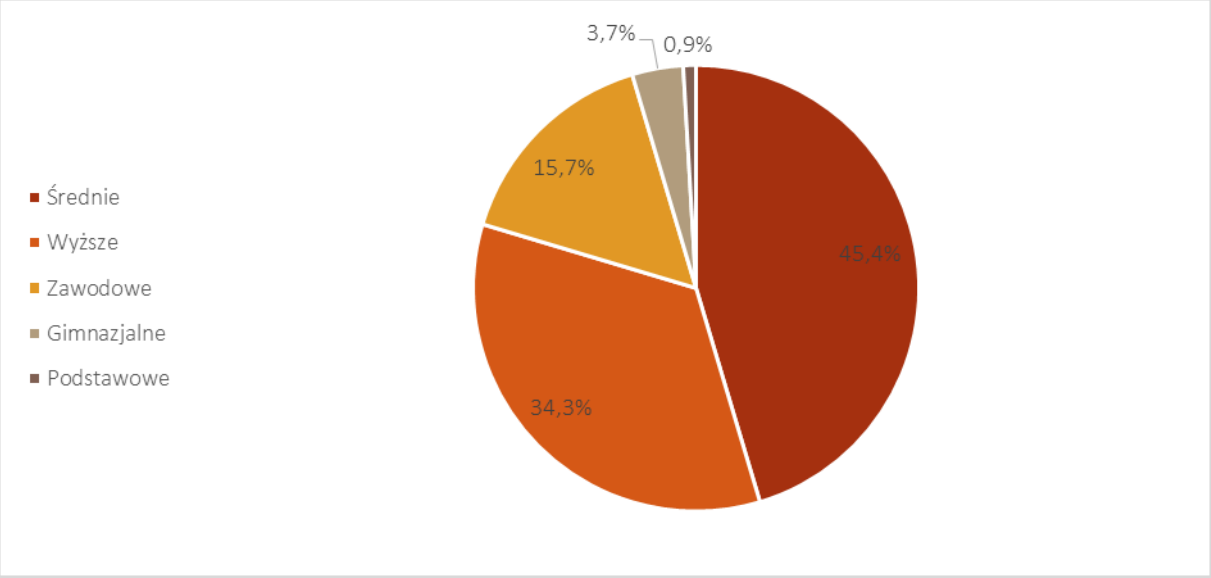

Źródło: badania własne, n=108

Podsumowując strukturę badanej grupy można wskazać, iż wśród respondentów przeważały osoby w wieku aktywności ekonomicznej, wśród których zdecydowana większość to osoby pracujące. Pod względem wykształcenia w badanej grupie dominowały osoby z wykształceniem średnim lub wyższym, co może wskazywać na ich wyższe od przeciętnej zaangażowanie w aktywność społeczną na terenie gminy.

2.2 Ocena jakości życia

Jednym z pierwszych pytań ankiety, było pytanie o ocenę poszczególnych elementów związanych z jakością życia w gminie. Wśród ocenianych elementów znalazły się między innymi poczucie bezpieczeństwa, stan boisk, estetyka otoczenia oraz stan techniczny obiektów. Szczegółowe wyniki opinii ankietowanych zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 5 Ocena elementów wpływających na jakość życia

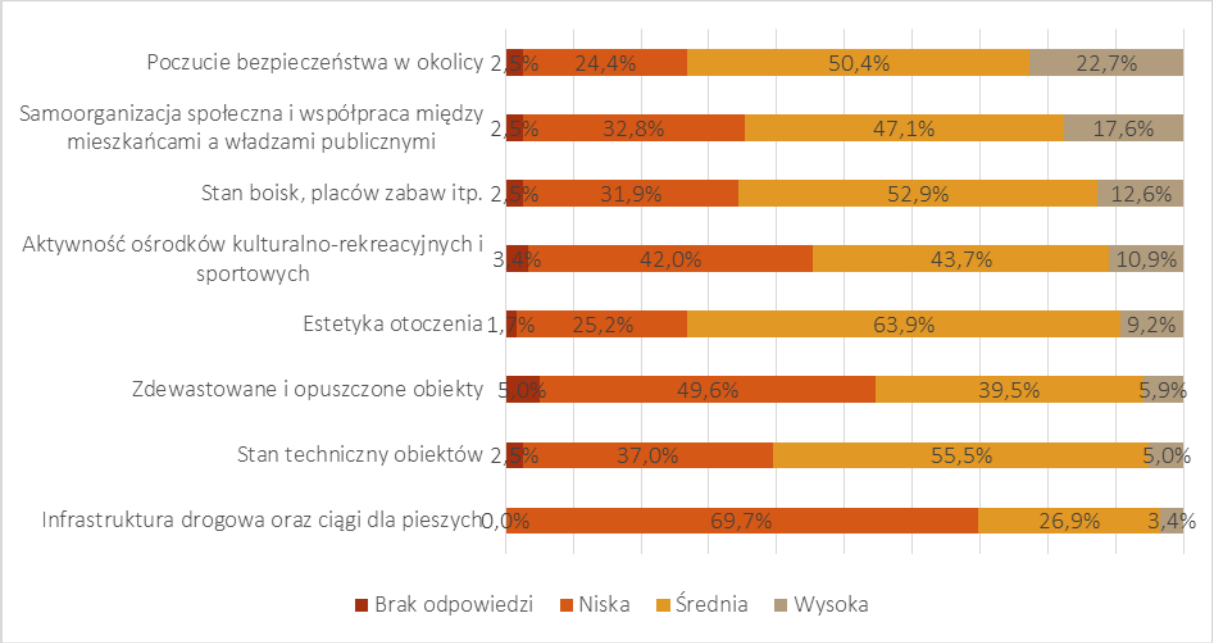

Źródło: badania własne, n=111

Zgromadzone dane na temat ocenianych elementów wpływających na jakość życia, w następnej kolejności zostały przeliczone w oparciu o ustalone wagi poszczególnych wskazań, w których ocena niska otrzymywała 1 punkt, średnia 2 punkty, a wysoka 3 punkty. Uzyskane wartości średnie ocen poszczególnych elementów zaprezentowano za pomocą skali, w której im wartość uzyskanej średniej bliższa jest wartości równej 3, tym ocena danego elementu otoczenia jest wyższa.

Spośród ocenianych elementów wpływających na jakość życia mieszkańców, najwyżej jest zatem oceniane poczucie bezpieczeństwa w okolicy (1,93 w 3 stopniowej skali). Na drugim miejscu znalazła się estetyka otoczenia (1,81). Najsłabiej oceniono kwestie związane z infrastrukturą drogową oraz ciągami dla pieszych, co pokrywa się z danymi zawartymi w lokalnych dokumentach strategicznych. Na terenie gminy przy głównych trasach tranzytowych brakuje bowiem chodników, ścieżek rowerowych oraz pozostałej infrastruktury zapewniającej bezpieczeństwo ruchu pieszych. Warto także zwrócić uwagę na stosunkowo niską ocenę aktywności i oferty lokalnych ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych, co świadczy o zapotrzebowaniu mieszkańców na wsparcie i rozwój oferty tego typu obiektów przez lokalne władze.

Wykres 6 Średnia wartość oceny elementów wpływających na jakość życia mieszkańców

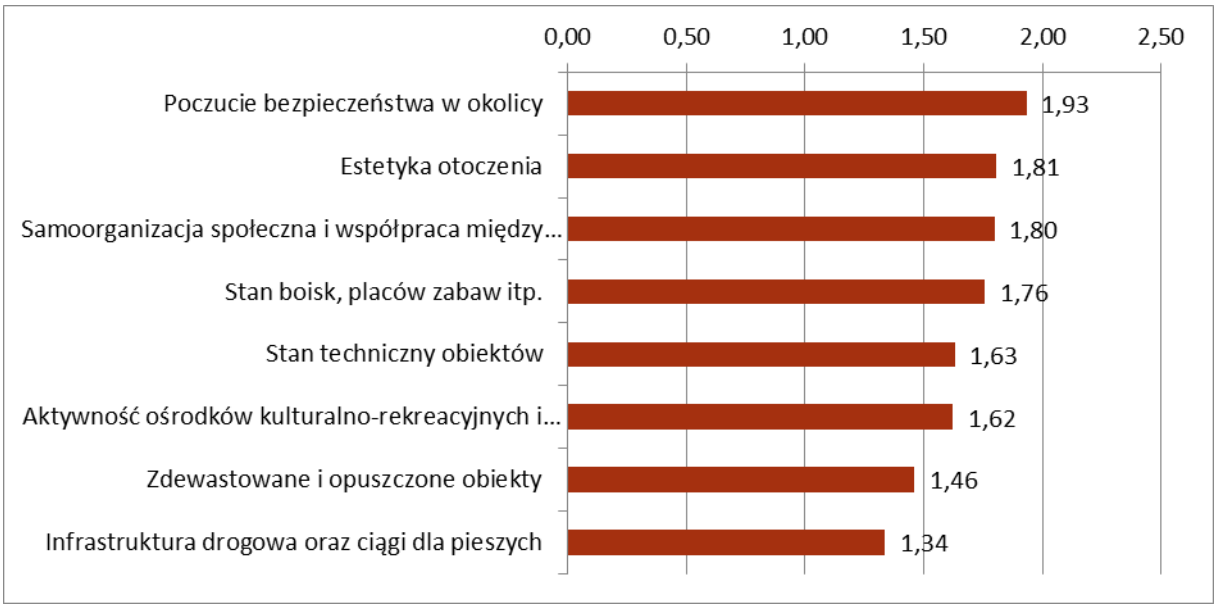

Źródło: badania własne, n=111

2.3 Problemy występujące na obszarze gminy

W kolejnym pytaniu ankiety, respondenci proszeni byli o wskazanie problemów gminy, które ich zdaniem występują z najwyższym natężeniem. Spośród 14 ocenianych zagadnień 4 uzyskały liczbę wskazań „wysokie zagrożenie" przekraczającą poziom 30%. Wśród nich znalazły się zagrożenia związane ze stanem dróg (40,3%), stanem zabytków (33,6%), połączeniami komunikacyjnymi oraz ilością dróg (32,8%) a także zanieczyszczeniem środowiska (31,1%). Z powyższego wynika zatem, iż największymi zagrożeniami dla życia mieszkańców, są problemy infrastrukturalne i środowiskowe. Potwierdzają to także wskazania elementów uznawanych za najniższe zagrożenia, do których zaliczano przestępczość, przemoc w rodzinie oraz przestępczość młodocianych. Zaledwie około 11-12% badanych uznało iż są to zagrożenia występujące w stopniu wysokim. Opinie te wydają się potwierdzać także prezentowane we wcześniejszych rozdziałach statystki policyjne, w których zjawiska kryminogenne pojawiają się stosunkowo rzadko.

Wykres 7 Problemy występujące na terenie gminy

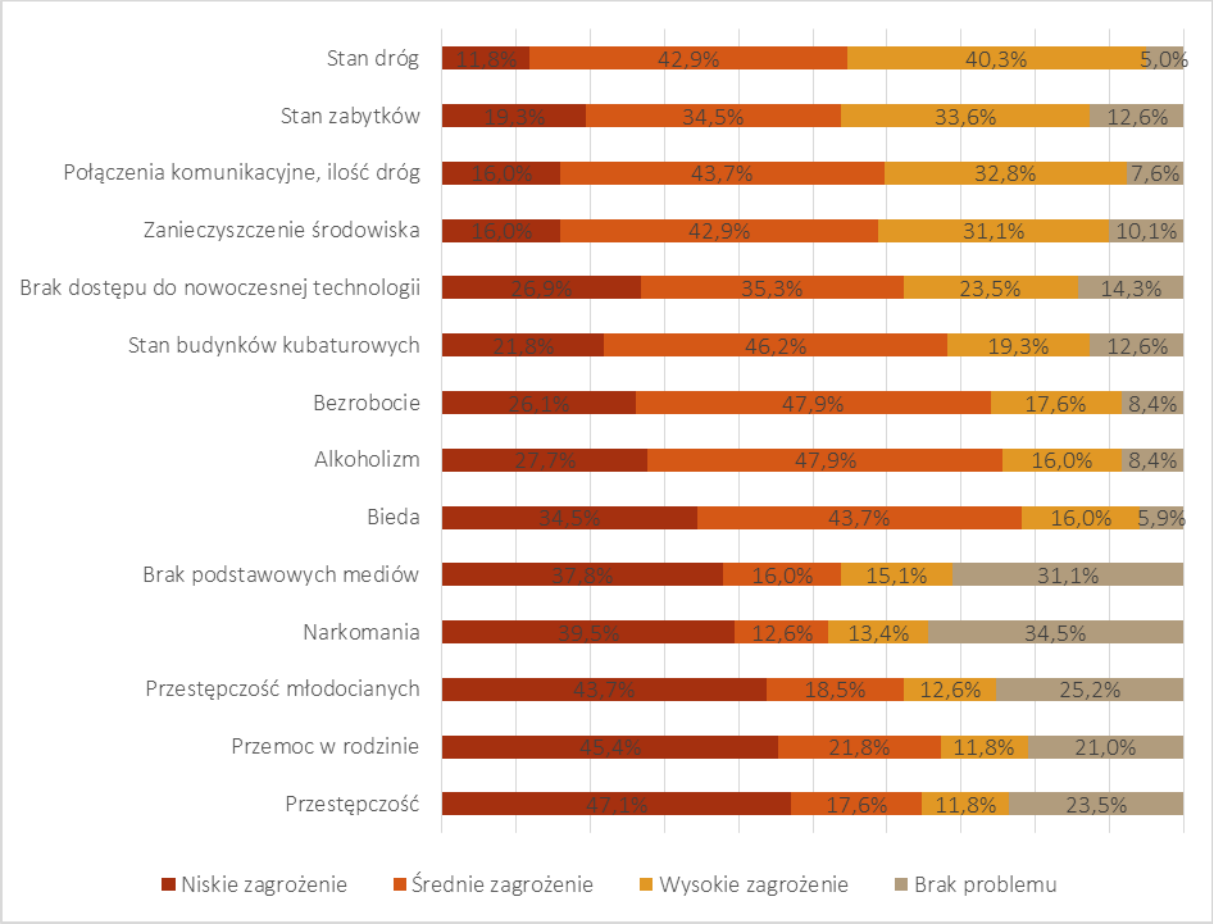

Źródło: badania własne, n=119

2.4 Jakich miejsc i form aktywności brakuje w ofercie gminy

Spośród miejsc i form aktywności, których zdaniem respondentów najbardziej brakuje na ternie gminy, w czołówce znalazły się podmioty/organizacje społeczne wpływające na aktywność społeczną mieszkańców. Blisko połowa badanych zaznaczyła w ankiecie, że tego typu podmiotów na terenie gminy brakuje „bardzo". Na drugim i trzecim miejscu znalazły się wskazania dotyczące miejsc spędzania wolnego czasu oraz obiektów gastronomicznych i handlowych, co ewidentnie wskazuje na słabość oferty gminy dotyczącą braku szeroko rozumianej przestrzeni publicznej, w której może dochodzić zarówno do interakcji społecznych, jak i miejsc w których mieszkańcy mogą spędzać razem czas, tworząc tym samym więzy wspólnotowe. Potwierdzeniem tej tezy są niższe wskazania braku obiektów związanych ze służbą zdrowia czy wsparcia osób z problemami społecznymi.

Wykres 8 Jakich miejsc i form aktywności brakuje w ofercie gminy

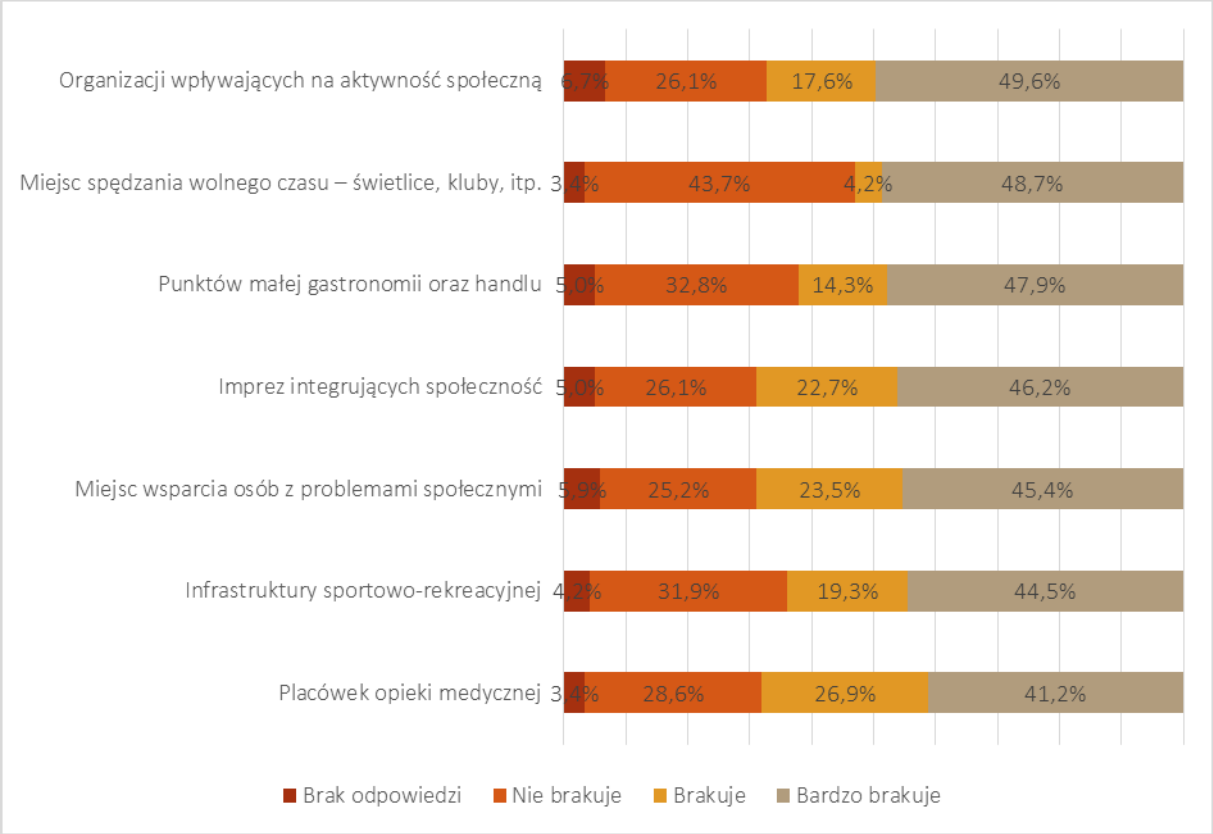

Źródło: badania własne, n=119

2.5 Obszar gminy wskazane przez respondentów do procesu rewitalizacji

W trakcie badania ankietowego respondenci proszeni byli także o wskazanie tych obszarów gminy, które ich zdaniem powinny zostać poddane procesowi rewitalizacji. Blisko połowa wszystkich wskazań ankietowanych skoncentrowała się na obszarze sołectwa Kossowa. Natomiast nieznacznie ponad 1/4 osób wskazała obszar sołectwa Brzeźnica. W następnej kolejności wskazywano na obszar Sosnowic, Bęczyna, Paszkówki i Tłuczani. Pozostałe sołectwa wskazywane były zdecydowanie rzadziej. Niemniej jednak dwa najczęściej wskazywane obszary, pokrywają się z przeprowadzoną analizą wskaźnikową, co potwierdza słuszność rekomendowania sołectw Kossowa oraz Sosnowice do poddania procesowi rewitalizacji.

Wykres 9 Obszary wskazane przez respondentów do poddania procesowi rewitalizacji

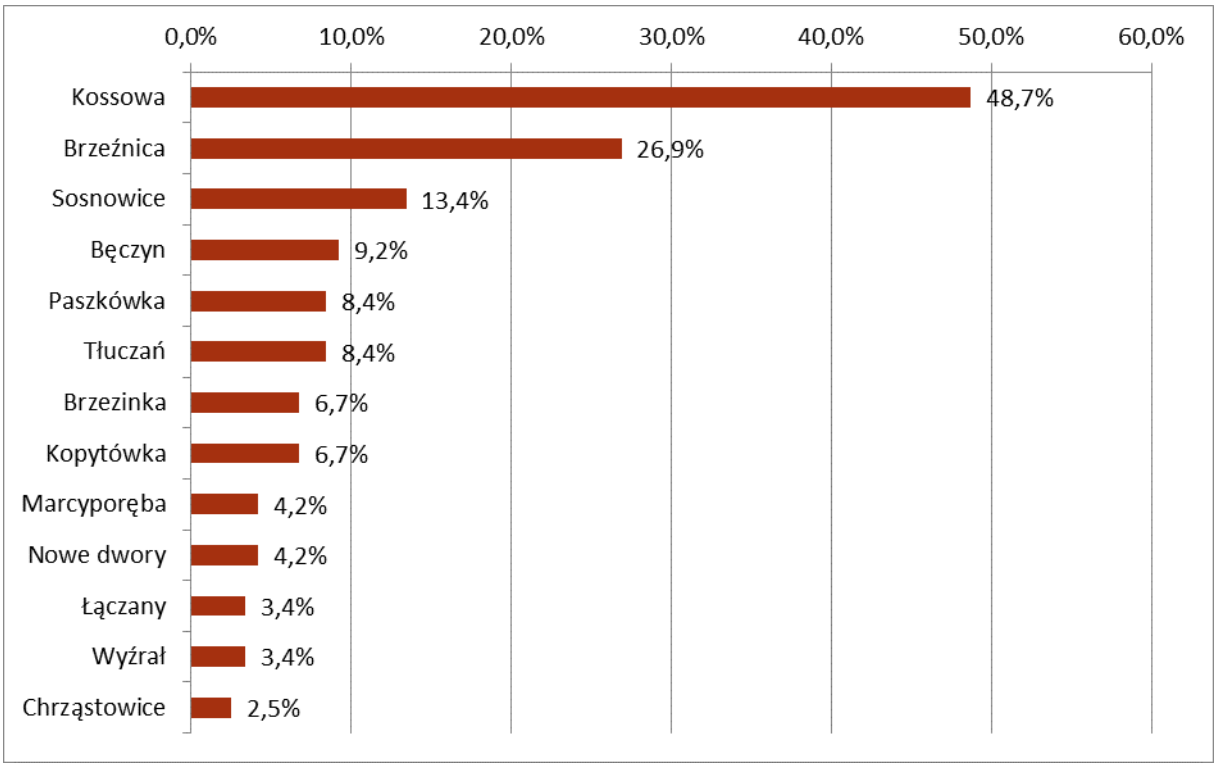

Źródło: badania własne, n=119

2.6 Podsumowanie wyników badań ankietowych

Z zebranych danych wynika, iż mieszkańcy stosunkowo wysoko oceniają poziom estetyki czy bezpieczeństwa w gminie. Z rzadka wskazują na występowanie poważnych problemów społecznych, czy poczucie zagrożenia bezpieczeństwa, utraty mienia itp. Spośród największych bolączek życia w gminie najczęściej wskazuje się na słabość lokalnej infrastruktury, w tym braku dróg, chodników, zaniedbanie zabytków oraz co bardzo istotne, brak przestrzeni publicznych oraz miejsc do wspólnego spędzania czasu przez mieszkańców. Potrzeby te bardzo dobrze wpisują się w zakres działań i idei jaka przyświeca rewitalizacji. Utworzenie miejsc do wspólnego spędzania czasu oraz szeroko rozumianych przestrzeni publicznych, jest jednym z najistotniejszych elementów związanych z rewitalizacją, które jednocześnie sprzyjają zapobieganiu dalszej degradacji społecznej a potencjalnie także gospodarczej i przestrzennej obszarów. Ponadto wskazane przez mieszkańców obszary, które w pierwszej kolejności powinny zostać poddane procesowi rewitalizacji, pokrywają się z wynikami przeprowadzonej analizy wskaźnikowej, co potwierdza słuszność wskazania obszarów do działań rewitalizacyjnych.

3. Obszar rewitalizacji gminy Brzeźnica

W toku przeprowadzonych prac analitycznych, wyłoniono 2 obszary na terenie gminy Brzeźnica, które ze względu na szczególną koncentrację problemów społecznych, technicznych, środowiskowych oraz gospodarczych uznane zostały za obszary zdegradowane i wskazane jako obszary na których powinien przebiegać proces rewitalizacji. Obszary te łącznie zajmują powierzchnię 15,2725 ha, który stanowi około 0,0023% całkowitej powierzchni gminy Brzeźnica. Liczba ludności wytypowanych obszarów to 177 osób, czyli około 0,017% ogółu mieszkańców gminy. Wobec powyższego obszary te nie przekraczają limitów powierzchni gminy (20%) oraz liczby mieszkańców (30%). Spełniają zatem formalny wymóg określony w ustawie.

Tabela 4 Powierzchnia i liczba ludności obszaru rewitalizacji

	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]	Liczba ludności	Udział w zaludnieniu gminy
Kossowa	9,5395	0,0014%	123	0,012%
Sosnowice	5,7330	0,0008%	54	0,005%
Obszary zdegradowane razem	15,2725	0,0023%	177	0,017%
Gmina Brzeźnica	6 639 tys.	100,0%	10 022	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy Brzeźnica

Ze względu na specyfikę gminy, charakter poszczególnych sołectw oraz roli jaką one odgrywają w zakresie całokształtu funkcjonowania gminy, obszar sołectwa Brzeźnica będący jednocześnie stolicą gminy, mimo wysokich wskaźników degradacji społecznej, technicznej, funkcjonalnej i środowiskowej, nie został uwzględniony w zakresie działań przewidzianych w Gminnym Planie Rewitalizacji. Decyzja ta wynika zarówno z wymienionych powyżej powodów związanych z funkcją pełnioną przez sołectwo Brzeźnica w gminie Brzeźnica oraz z faktu, iż dla sołectwa Brzeźnica zaplanowano działania naprawcze w ramach innych dokumentów planistycznych gminy. Ponadto za objęciem i skoncentrowaniem działań rewitalizacyjnych w obrębie sołectw Kossowa i Sosnowice, przemawia ich peryferyjne położenie względem pozostałych części gminy, jak i szczególna koncentracja obserwowanych na ich terenie problemów społecznych oraz funkcjonalnych, tworzących bariery w ich dalszym rozwoju. Jednocześnie określony w dokumencie ograniczony pod względem powierzchni i liczby mieszkańców obszar rewitalizacji wynika z konieczności działań nakierowanych na zminimalizowanie w przyszłości ewentualnych skutków finansowych, jakimi mogą zostać dotknięci mieszkańcy obszaru rewitalizacji w postaci wyższych podatków. Ewentualne podniesienie podatków lokalnych może być jednym ze skutków jakie zgodnie z zapisami Ustawy o Rewitalizacji może nieść za sobą uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji. Wobec tego planuje się realizację działań rewitalizacyjnych w granicach ściśle

określonego terytorium, na którym stopień koncentracji problemów jest najwyższy, przy czym jednocześnie zakłada się, iż pozytywne skutki wypracowanych działań/projektów rewitalizacyjnych obejmowały będą całą społeczność miejscowości Kossowa i Sosnowice, a pośrednio także całej gminy.

Za potraktowaniem obu obszarów w sposób priorytetowy w ramach planowanej rewitalizacji przemawia także najwyższy odsetek wskazań obu obszarów przez mieszkańców gminy w trakcie prowadzonych badań ankietowych i realizowanych konsultacji społecznych, w których na konieczność objęcia rewitalizacją sołectwa Kossowa wskazywało aż 48,7% badanych, a w przypadku sołectwa Sosnowice 13,4%.

Poniżej zaprezentowano mapę gminy Brzeźnica z obrysem rozmieszczenia obszaru rewitalizacji zlokalizowanym w sołectwach Kossowa i Sosnowice, które cechują się jednymi z najwyższych wskaźników degradacji w gminie.

Grafika 20 Obszar rewitalizacji na terenie gminy Brzeźnica

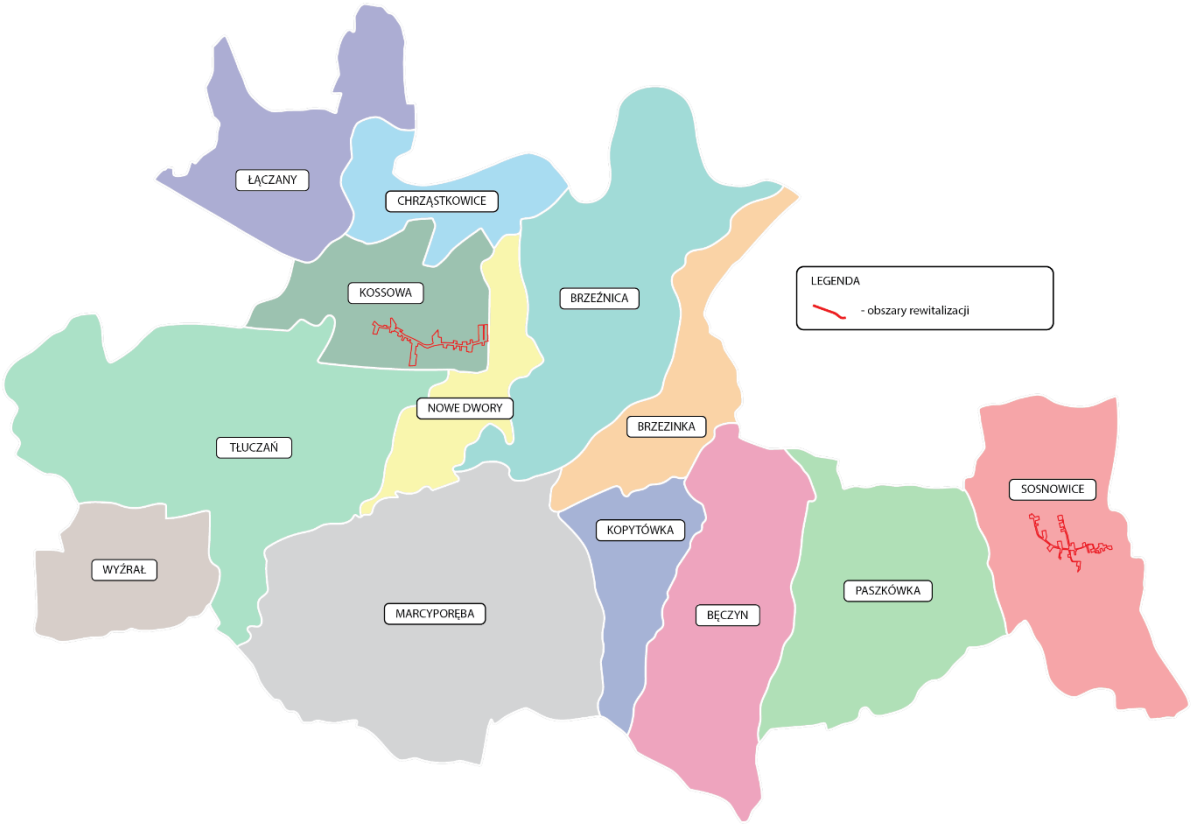

Źródło: opracowanie własne

3.1 Sołectwo Kossowa

3.1.1 Rys historyczny i charakterystyka

Wieś Kossowa leży na pograniczu Kotliny Oświęcimskiej z płynącą jej dnem Wisłą i wzgórz Pogórza Wielickiego, parę kilometrów na zachód od Brzeźnicy. Od roku 1178 tereny na której leży wieś włączone zostały do księstwa opolsko-raciborskiego, a po jego podziale — do księstwa oświęcimskiego. Również to księstwo uległo podziałowi i Kossowa po roku 1445 znalazła się w księstwie Zatorskim, aż do roku 1513 kiedy to zostało ono przyłączone do Królestwa Polskiego.

W roku 1564 Kossowa weszła w skład powiatu śląskiego w woj. krakowskim. Przed powołaniem w roku 1353 do życia parafii p.w. św. Andrzeja Apostoła w Tłuczani, wieś należała do parafii p.w. św. Marcina w Marcyporębie. W roku 1353 i jeszcze w 1370 właścicielem wsi, a także Stogniowic, Brodeł, Tłuczani, Kossowej i Łętkowic był Dziersław.

W roku 1426 z nadania księcia zatorskiego Janusza trafiła do rodziny Porębskich herbu Nabram (Waldorff) z Poręby Żegoty. Wieś wspomina także Jan Długosz w Liber Beneficiorum (1470-80). Pisze, że wieś od niedawna należy do parafii w Tłuczani i są w niej łany kmiece i karczma należąca do plebana w Tłuczaniu oraz folwark. Właścicielem wsi był Andrzej z Poręby Żegociny herbu Nabram (Waldorff).

Wiadomo, że w roku 1518 (współ)właścicielem dóbr kossowskich był Henryk Porębski herbu Nabram, który wówczas miał czterech synów: Jana, Stanisława, Piotra i Henryka. Wieś musiała wcześniej trafić do dyspozycji króla, gdyż w 1566 roku wieś Chrząstowice i Kossową nadał (lub zwrócił) król Zygmunt August, wymienionemu wcześniej Andrzychowi (Andrzejowi) Porębskiemu.

Rejestr poborowy woj. krakowskiego z roku 1581 podaje, że wieś Kossowa znajduje się w parafii Tłuczań i ich właścicielką była Porębska (zapewne wdowa po Andrzeju). We wsi był dwór i folwark oraz 5 zagrodników z rolą i karczma na 1/4 łana.

W wyniku małżeństwa jednej z córek Aleksandra Porębskiego (zm. w 1618 roku): Chrząstowice i Kossowa trafiają w ręce, najpierw Cikowickich, a następnie kupił ją w roku 1701 Andrzej Żydowski z Żydowa herbu Doliwa, w roku 1728 wieś otrzymała jego córka Anna Tęgoborska, a z drugiego męża — Nowosielska. W roku 1772 wieś otrzymała jej siostra Magdalena Paprocka, zona zmarłego w 1759 roku Józefa Paprockiego herbu Ogończyk.

W roku 1784 część wsi wniosła w posagu ich córka Antoniemu Bonifacemu Wybranowskiemu. A druga — Aniela, Łopuszańskiemu. Kolejnymi dziedzicami tych dwóch części wsi byli: Celestyn Wybranowski i Jan Łopuszański. W roku 1844 wioski te odkupił od nich Mikołaj Dąbski herbu Godziemba. Dąbscy byli właścicielami majątku w Kossowej do początku XX wieku. W czasie okupacji majątkiem zarządzali Niemcy, a w 1946 r. dobra zostały wywłaszczone i rozparcelowane.

Sołectwo Kossowa jest jednym z sołectw o najmniejszej liczbie mieszkańców gminy Brzeźnica. W roku 2015 miejscowość zamieszkiwana była przez 486 osób. Teren sołectwa to zaledwie 5,3% powierzchni gminy (349,3 ha). Przeciętna gęstość zaludnienia wynosi 139 osób i jest niższa od średniej gęstości zaludnienia gminy (151). Wytyczony obszar rewitalizacji w sołectwie Kossowa zajmuje powierzchnię 9,5395 ha, co stanowi około 2,73% powierzchni całej miejscowości oraz około 0,0014% powierzchni całej gminy. Teren ten zamieszkuje 123 mieszkańców, czyli około 25% ogółu populacji sołectwa. Wobec powyższego można wskazać, iż wytyczony obszar sołectwa Kossowa stanowi jego najbardziej zurbanizowaną część, na terenie której znajduje się zarówno znacząca część populacji mieszkańców, jak i najistotniejsze z punktu widzenia funkcjonowania miejscowości obiekty.

Poniżej zaprezentowano mapę poglądową obszaru rewitalizacji sołectwa Kossowa.

Rysunek 1 Mapa obszaru rewitalizacji sołectwa Kossowa

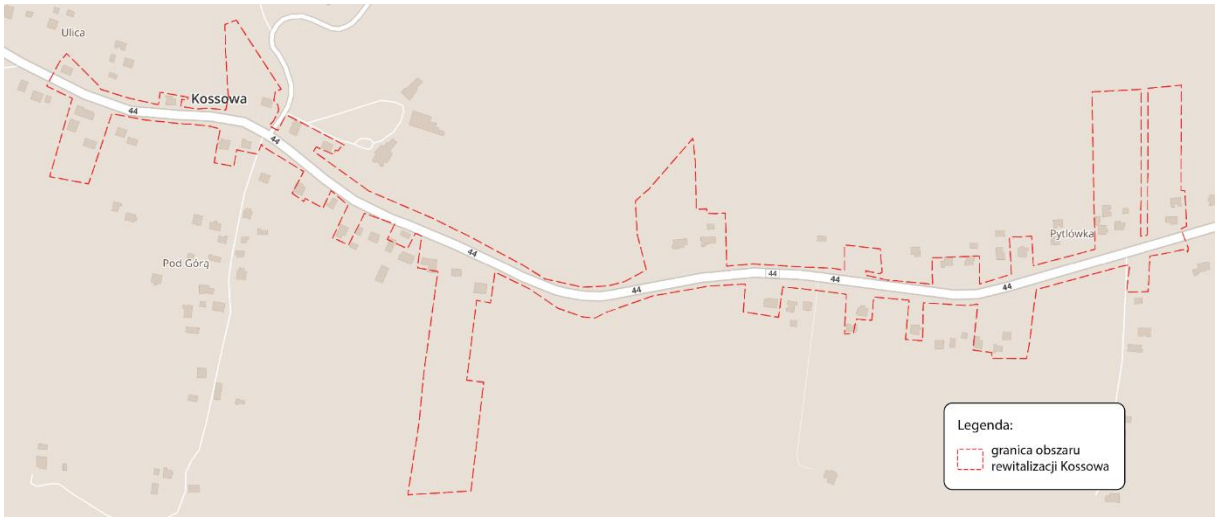

Źródło: opracowanie własne

3.1.2 Sfera funkcjonalno-przestrzenna

Miejscowość Kossowa leży przy drodze krajowej nr 44 Kraków – Oświęcim. Przez miejscowość przebiega linia kolejowa Kraków - Oświęcim. Skupiona zabudowa wsi Kossowa występuje głównie po obu stronach drogi krajowej, jak i w ciągu dróg gminnych, są to głównie budynki mieszkalne posadowione w układzie zagrodowym.

Wśród głównych obiektów użyteczności publicznej Kossowej znajdują się: Pawilon Sportowy oraz Dwór w którym zlokalizowany jest obecnie Ośrodek Zdrowia. W sąsiedztwie dworu powstało boisko do siatkówki wykorzystywane między innymi przez Ludowy Klub Sportowy „Przełęcz". Pawilon Sportowy to obiekt stanowiący nie tylko ośrodek pełniący funkcje edukacji sportowej, ale również miejsce imprez kulturalnych, spotkań mieszkańców. W niedalekiej odległości od w/w obiektów znajduje się ogólnodostępny plac zabaw, który umożliwia spędzenie wolnego czasu i zabawę na świeżym powietrzu

oraz integrację społeczną. W miejscowości Kossowa nie funkcjonuje żadna placówka szkolna. Dzieci i młodzież uczęszczają do szkół znajdujących się w sąsiednich miejscowościach.

Sołectwo Kossowa cechuje się stosunkowo dużą dostępnością mieszkańców do terenów zielonych, co wynika z faktu, iż zabudowa miejscowości skupiona jest przede wszystkim wzdłuż przebiegającej przez nią drogi krajowej oraz dróg gminnych. Nie bez znaczenia są także zaszłości historyczne oraz rozmiar miejscowości. Kossowa nie posiada rynku, dlatego istotną funkcję społeczną pełni wspomniany powyżej 5 ha park przyległy do dawnego Dworu. W parku znajdują się dębowe i lipowe pomniki przyrody. Poza przestrzenią parku, sołectwo posiada liczne (jak na lokalne uwarunkowania) drzewostany i zagajniki rozmieszczone w miarę równomiernie na terenie miejscowości.

Najważniejszymi obiektami zabytkowymi Kossowej są:

- Dwór z 1908 roku,
- Park dworski w Kossowej (obok dworu) z XVIII-XIX wieku, z licznym starodrzewiem,
- Figura z piaskowca, kam., II poł. XIX w., odnowiona w 1903,
- Kapliczka z XIX w., usytuowane w parku podworskim,
- Dworcówka, obiekt drewniany z XIX w.

3.1.3 Sfera społeczna

Sołectwo Kossowa boryka się z licznymi problemami społecznymi. Jednym z głównych problemów w tym zakresie, jest wyższa od przeciętnej liczba klientów ośrodka pomocy społecznej. Liczba klientów w okresie 2013-2015 nieznacznie zmalała, jednak przeciętnie około 14 na 100 mieszkańców miejscowości korzystało ze wsparcia GOPS. Średnia wartość dla całej gminy wynosiła w tym okresie poniżej 10 osób na każde 100 mieszkańców. Ze względu na dużą koncentrację ludności Kossowej na terenie obszaru rewitalizacji, wskaźnik odsetka osób korzystających z ośrodka pomocy społecznej jest wyższy od średniej dla sołectwa i wynosi około 14,1 na 100 mieszkańców.

Tabela 5 Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej

Obszar	2013	2014	2015	Średnia 2013-2015	Udział [%]	Na 100 mieszkańców
Podobszar rewitalizacji Kossowa	18	17	17	17,3	1,9%	14,1
Ogółem Gmina Brzeźnica	944	986	847	925,7	-	9,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Brzeźnicy

Analogicznie jak w przypadku wskaźnika liczby mieszkańców korzystających z usług GOPS, wyższy jest także wskaźnik liczby świadczeń, z których korzystają mieszkańcy Kossowej. Wskaźnik przeliczeniowy na 100 mieszkańców, jest wyższy od średniego dla całej gminy o 300 co oznacza, iż jest on blisko dwukrotnie wyższy niż przeciętna liczba świadczonych usług dla mieszkańca gminy Brzeźnica. Liczba udzielonych świadczeń na terenie obszaru rewitalizacji jest nieznacznie wyższa od średniej dla całego

sołectwa i wynosi 658,8 na 100 mieszkańców. Jest to konsekwencja wyższej liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej obszaru zdegradowanego niż w pozostałych częściach sołectwa.

Tabela 6 Liczba udzielonych świadczeń

Obszar	2013	2014	2015	Średnia 2013-2015	Udział [%]	Na 100 mieszkańców
Obszar rewitalizacji Kossowa	1214	524	692	810,3	2,3%	658,8
Gmina Brzeźnica	35 140	34 133	36 051	35 108	-	350,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Brzeźnicy

Biorąc pod uwagę wskaźnik osób uzależnionych od alkoholu, należy podkreślić, iż w liczbach bezwzględnych nie jest on wysoki. Jednakże wartość średnia przeliczeniowa na 100 mieszkańców wskazuje, iż problem ten dotyczy mieszkańców sołectwa nieznacznie częściej niż przeciętnego mieszkańca gminy.

Tabela 7 Liczba osób uzależnionych od alkoholu

Obszar	2013	2014	2015	Średnia 2013-2015	Udział [%]	Na 100 mieszkańców
Sołectwo Kossowa	1	3	0	1,3	6,1%	0,27
Gmina Brzeźnica	24	22	20	22,0	-	0,22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Brzeźnicy

Wskaźniki odnotowanych przestępstw w latach 2014-2015 są nieznacznie niższe od średnich wartości dla całej gminy. Ze względu na bardzo niską populację sołectwa, w ciągu roku odnotowuje się wyłącznie pojedyncze przypadki łamania prawa przez mieszkańców. W badanym okresie, przestępstwa popełniane w Kossowej, stanowiły zaledwie 3% ogółu przestępstw popełnianych na ternie całej gminy, co świadczy o wysokim współczynniku bezpieczeństwa. Wskaźniki dla obszaru zdegradowanego nie odbiegają od wartości dla całego sołectwa

Tabela 8 Ogólna liczba przestępstw

Obszar	2014	2015	Średnia 2013-2015	Udział [%]	Na 100 mieszkańców
Sołectwo Kossowa	2	3	2,5	3,0%	0,5
Gmina Brzeźnica	84	80	82,0	-	0,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Brzeźnicy

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w sołectwie, stanowi zaledwie 4,6% ogółu bezrobotnych w gminie. Przeciętnie liczba bezrobotnych w całej gminie wynosi zaledwie 3,12 na 100 mieszkańców. W latach 2014-2015 odnotowano spadek liczby osób pozostających bez pracy o blisko połowę, wobec czego Kossowa posiada jeden z najniższych w całej gminie współczynników osób bezrobotnych – 2,95 na 100 mieszkańców. Odsetek osób bezrobotnych mieszkających na terenie rewitalizacji był nieznacznie wyższy i wynosił 3,25 osoby na 100 mieszkańców.

Tabela 9 Liczba bezrobotnych

Obszar	2013	2014	2015	Średnia 2013-2015	Udział [%]	Na 100 mieszkańców
Obszar rewitalizacji Kossowa	5	4	3	4,0	1,28%	3,25
Gmina Brzeźnica	412	316	211	313	-	3,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Wadowice

W sołectwie Kossowa według danych KRS zarejestrowane są zaledwie 2 organizacje pozarządowe, niemniej jednak mimo ich ograniczonej liczby, wskaźnik przeliczeniowy na 100 mieszkańców wynosi 0,412 i jest wyższy od średniej dla całej gminy, co wynika z bardzo niskiej liczby tego typu podmiotów zarejestrowanych w gminie (łącznie zaledwie 34 organizacje). Mimo niskiej liczby organizacji pozarządowych, mieszkańcy sołectwa częściej niż pozostali mieszkańcy gminy uczestniczą w głosowaniach wyborczych. Frekwencja wyborcza w Kossowej wyniosła w wyborach samorządowych w 2014 r. 55,84%, jednakże wynik ten jest także po części zasługą mieszkańców Chrząstowic, w których umiejscowiony jest lokal wyborczy.

3.1.4 Sfera gospodarcza

Sołectwo Kossowa cechuje się bardzo niskim poziomem przedsiębiorczości mieszkańców. Liczba zarejestrowanych na terenie miejscowości podmiotów gospodarczych według danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w 2016 roku wynosiła zaledwie 26. Wskaźnik ten jest niższy od przeciętnej wartości średniej przeliczeniowej na 100 mieszkańców o 2,6. Oznacza to, iż wśród mieszkańców sołectwa na każde 100 mieszkańców przypada zaledwie 5,3 podmiotu gospodarczego. Wskaźnik ten jest nieznacznie wyższy na obszarze rewitalizacji (7,3), który stanowi centrum miejscowości Kossowa. Jednocześnie warto zaznaczyć, że mimo niskiego współczynnika przedsiębiorczości mieszkańców, współczynnik bezrobocia w sołectwie również jest niższy od przeciętnego co może wskazywać, iż znaczna część mieszkańców pracuje poza miejscem zamieszkania.

Tabela 10 Liczba zarejestrowany podmiotów gospodarczych

Obszar	Liczba podmiotów	Udział [%]	Na 100 mieszkańców
Obszar rewitalizacji Kossowa	9	1,13%	7,3
Gmina Brzeźnica	794	-	7,9

Źródło: dane CEIDG

3.1.5 Sfera środowiskowa i techniczna

W zakresie środowiskowym, sołectwo Kossowa ze względu na fakt ułożenia wzdłuż głównej drogi krajowej (DK 44) oraz przebiegającą przez jego obszar linię kolejową, narażone jest na poziom hałasu

oceniany na wartość 3 (wysoki) w przyjętej 4 punktowej skali. Wartość wskaźnika hałasu nieznacznie obniża zarówno układ przestrzenny sołectwa, jak i niska gęstość zabudowy oraz niewielka liczba podmiotów gospodarczych wpływających na powstawanie dodatkowych uciążliwości dźwiękowych. Wskaźnik zagrożenia odpadami zawierającymi azbest w przypadku sołectwa jest niższy od przeciętnego dla całej gminy. Szacuje się, iż w Kossowej łączna ilość odpadów azbestowych może wynosić około 52 600,35 kg, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi mniej więcej 10 823,12 kg, tj. mniej o 3,5 tys. kg od średniej gminnej. Na terenie obszaru rewitalizacji znajduje się mniej więcej 13 000 kg odpadów azbestowych, czyli około 10 100 kg na 100 mieszkańców.

Wśród zidentyfikowanych potrzeb termomodernizacyjnych w gminie Brzeźnica, potrzeby tego typu w Kossowej można określić jako umiarkowane. Łączna wartość projektów termomodernizacyjnych na analizowanym obszarze wynosi około 759 230,77 zł, co stanowi zaledwie 5,4% ogółu szacowanych kosztów termomodernizacji w gminie. Wskaźnik kosztów na termomodernizację w przeliczaniu na 100 mieszkańców sołectwa wynosi 156 220,32 zł i jest wyższy o około 15,5 tys. zł od średniej dla całej gminy. Wartość wskaźnika na terenie obszaru rewitalizacji jest nieznacznie niższa niż dla całego sołectwa i waha się w granicach około 150 tys. zł na 100 mieszkańców.

3.1.6 Podsumowanie diagnozy dla obszaru zdegradowanego Kossowa

Obszar zdegradowany sołectwa Kossowa obejmujący około 2,73% powierzchni sołectwa, cechuje się stosunkowo dużym nagromadzeniem negatywnych czynników społecznych, w tym wyższą od przeciętnej dla gminy liczbą klientów GOPS, liczbą świadczeń pomocowych, kwot przekazywanych w ramach pomocy potrzebującym, podwyższonym wskaźnikiem liczby osób uzależnionych od alkoholu czy przestępczością. Do negatywnych zjawisk na ternie sołectwa zaliczyć należy także niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców, czy też duże zagrożenie hałasem wynikające z usytuowania znacznej części gospodarstw domowych sołectwa, wzdłuż głównej drogi komunikacyjnej obszaru. Potencjałami sołectwa są natomiast stosunkowo niski poziom bezrobocia, duża jak na gminę Brzeźnica dostępność terenów zielonych oraz względnie niewielkie zagrożenie niebezpiecznymi odpadami zawierającymi azbest, czy niższe od sąsiednich sołectw potrzeby termomodernizacyjne. Zaletą Kossowej jest także niewielka odległość od centrum gminy a także stosunkowo duże zaangażowanie społeczne mieszkańców, które może w przyszłości przełożyć się na poprawę funkcjonowania sołectwa.

3.2 Sołectwo Sosnowice

3.2.1 Rys historyczny i charakterystyka

Sosnowice położone są w gminie Brzeźnica, powiecie wadowickim, województwie małopolskim we wschodniej części gminy Brzeźnica i zajmują powierzchnie 5,51 km^2. Wieś leży na pograniczu Kotliny Oświęcimskiej z płynącą jej dnem Wisłą i wzgórz Pogórza Wielickiego.

Od roku 1178 tereny na których leży wieś włączone zostały do księstwa opolsko-raciborskiego, a po jego podziale — do księstwa oświęcimskiego. Również to księstwo uległo podziałowi i Sosnowice po roku 1445 znalazły się w księstwie zatorskim, aż do roku 1513 kiedy to zostało ono przyłączone do Królestwa Polskiego. Wieś Sosnowice wspomina Jan Długosz w Liber Beneficiorum (1470-80), pisze on że we wsi są łany kmiece i zagrodnicy i należy ona do pafiaii p.w. Wszystkich Świętych w Pobiedrze. Właścicielem wsi był Jan i Mikołaj Strzała herbu Kotwicz. Rejestr poborowy woj. krakowskiego z roku 1581 podaje, że wieś Sosnowice należała do Piotra Strzały i było w niej 6 łanów kmiecych. Wieś wymieniona w parafii pw. Wszystkich Świętych w Pobiedrze, ale od roku 1550 do 1610 roku wierni korzystali z kościoła w Marcyporębie, gdyż w tym czasie był on zamieniony na zbór kalwiński). Strzałowie byli fundatorami istniejącego do dnia dzisiejszego małego kościółka filialnego p.w. Imienia NMP.

Według danych UG Brzeźnica Sosnowice w 2015 r. zamieszkiwało 1 165 mieszkańców, co stanowi około 11,6% ogółu mieszkańców gminy. Przeciętna gęstość zaludnienia w sołectwie wynosi około 211 mieszkańców na hektar i jest wyższa o 61 osób od przeciętnej dla całej gminy (150). Wytyczony obszar rewitalizacji obejmuje niewielka powierzchnię sołectwa Sosnowice zajmującą teren 5,7330 ha, tj. zaledwie 1,04% powierzchni sołectwa. Ludność obszaru rewitalizacji to 54 osoby, czyli mniej więcej 4,64% mieszkańców Sosnowic. Wyznaczony obszar rewitalizacji stanowi najbardziej zurbanizowaną część sołectwa, obejmującą jego centralną część, wyróżniającą się nagromadzeniem problemów społecznych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych oraz środowiskowych.

Poniżej zaprezentowano mapę poglądową obszaru rewitalizacji sołectwa Sosnowice.

Rysunek 2 Mapa obszaru rewitalizacji sołectwa Sosnowice

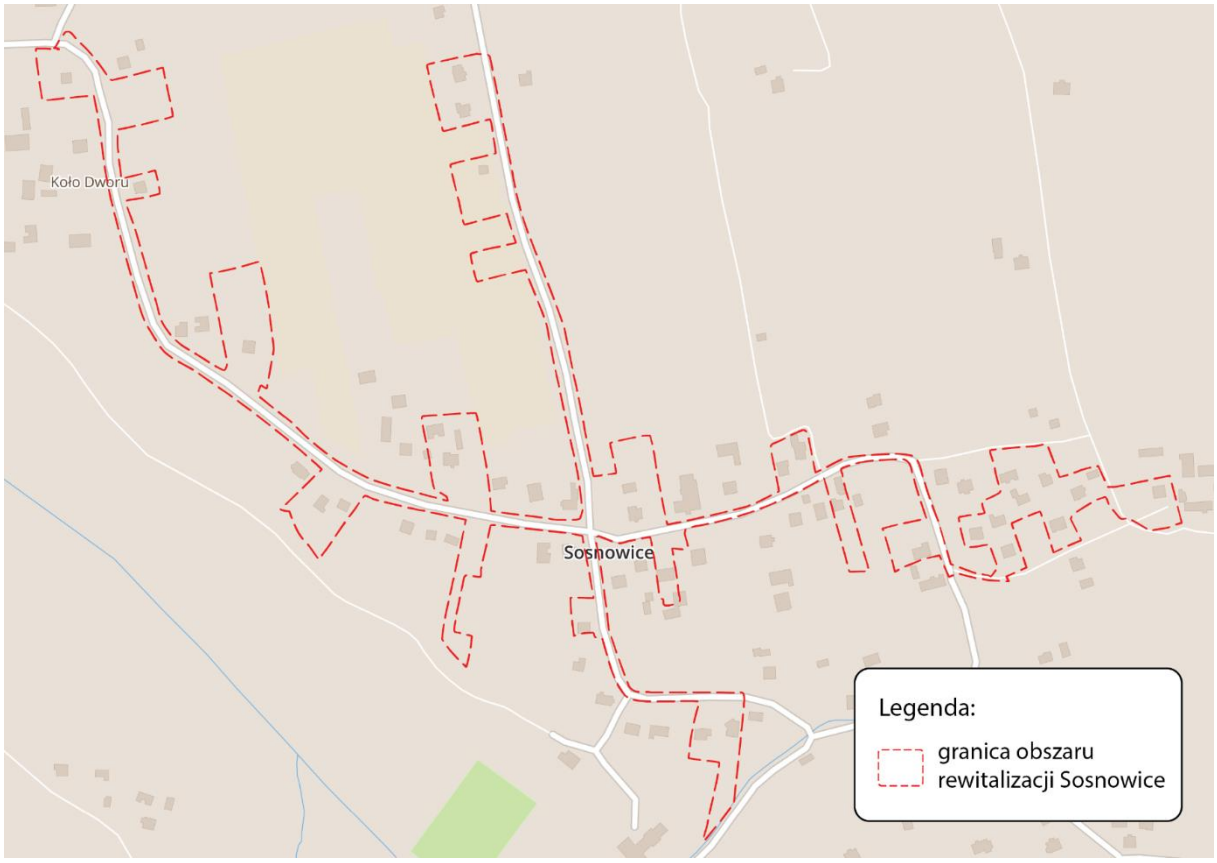

Źródło: opracowanie własne

3.2.2 Sfera funkcjonalno-przestrzenna

Sosnowice leżą około 2 km na południe od trasy Kraków – Oświęcim (droga krajowa nr 44) oraz od linii kolejowej. Zabudowa zwartej części miejscowości skupia się w ciągu dróg powiatowych, ale też w części terenów można zauważyć rozproszoną zabudowę pośród malowniczych krajobrazów specyficznych dla tej miejscowości.

Dostępność komunikacyjna Sosnowic jest uwarunkowana funkcjonowaniem zróżnicowanych środków transportu, wśród których dominującą rolę pełni komunikacja indywidualna. Komunikacja autobusowa – podmiejska (MPK) oraz sieć linii mikrobusowych jest dostępna głownie wzdłuż drogi krajowej. Natomiast komunikacja kolejowa dostępna jest dla mieszkańców Sosnowic poprzez najbliższą stację w Wielkich Drogach (gmina Skawina). Uzupełnieniem opisanej dostępności transportowej obszaru, jest komunikacja rowerowa i piesza, która odbywa się w większości w sposób nieuporządkowany, po ciągach drogowych, bez wydzielonych chodników i tras rowerowych, poboczami jezdni, co może stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa jej uczestników. Dotyczy to szczególnie ruchu wzdłuż dróg krajowych i powiatowych.

Ze względu na dużą rozległość Sosnowic oraz rozproszenie budynków, dostępność zorganizowanych terenów zielonych na jej terenie oceniana jest bardzo nisko. Wynika to z faktu, iż teren wsi jest niemal całkowicie bezleśny, nie licząc skrawków zieleni w różnych punktach oraz jednego większego w północnej części. Trudny dostęp do terenów zielonych potęguje niema całkowity brak transportu publicznego oraz słabo rozwinięta infrastruktura pieszo-rowerowa.

Na terenie Sosnowic funkcjonuje, Ochotnicza Straż Pożarna, Wiejski Dom Kultury, Szkoła Podstawowa z oddziałem przedszkolny jak również biblioteka publiczna, świetlica środowiskowa i Ludowy Klub Sportowy. Z punktu widzenia społeczności lokalnej bardzo ważna jest działająca na terenie Sosnowic orkiestra dęta OSP. Centrum kulturalnym Sosnowic jest Dom Strażaka, w którym mogą mieć miejsce spotkania mieszkańców.

Zasób obiektów zabytkowych i kulturowych w miejscowości Sosnowic stanowią:

- Kościółek p.w. Imienia Najświętszej Panny Marii, wzmiankowana w aktach wizytacji biskupiej w 1598 roku jako sprofanowana grobami arian; ołtarz główny, klasycystyczny, boczne - barokowe, płyta nagrobna jednego ze Strzałów, kamienna, z płaskorzeźbioną postacią rycerza i herbami Kotwicz, Glaubicz i Gozdawa - renesansowa. Sygnaturka z 1733 r. w posadzce kamienna płyta z XVI w. Według legendy w Kościółku w Sosnowicach miał zatrzymać się podążający do Wiednia król Jan III Sobieski ze swoją husarią. Jednak ta opowieść nie została nigdy potwierdzona.
- Kapliczka z 1878r. zwieńczona kamiennym posągiem św. Floriana oraz zespół budynków podworskich.
- W Sosnowicach zachował się Zespół budynków podworskich - bezstylowy, stary dwór obronny, wzniesiony przez domorosłych cieślów.
- Wiejski Dom Kultury i Dom Strażaka.
- Szkoła podstawowa.

3.2.3 Sfera społeczna

Sosnowice są jedną z miejscowości w gminie Brzeźnica, w której wskaźnik kumulacji problemów społecznych jest najwyższy. Wśród badanych 11 wskaźników, Sosnowice cechują się aż 7 przekraczającymi średnie wartości dla całej gminy, co predestynuje sołectwo do podjęcia działań rewitalizacyjnych.

Spośród 1 165 mieszkańców sołectwa, ze świadczeń OPS w latach 2013-2015 korzystało średnio około 144 osób, które stanowiły ponad 15% ogółu klientów OPS w całej gminie. Przeciętnie ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej, korzystało w tym okresie około 12,4 osób na każde 100 mieszkańców sołectwa. Wskaźnik ten jest wyższy o niemal 1/3 od wartości przeciętnej dla całej gminy Brzeźnica

(9,2 na 100 mieszkańców). Spośród mieszkańców obszaru rewitalizacji przeciętnie około 7 osób w latach 2013-2015 korzystało ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej. Mimo niskiej liczby korzystających, wartość przeliczeniowa wskaźnika wyniosła 13 osób na 100 mieszkańców.

Tabela 11 Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej

Obszar	2013	2014	2015	Średnia 2013-2015	Udział [%]	Na 100 mieszkańców
Obszar rewitalizacji Sosnowice	8	7	6	7,0	0,76%	13,0
Ogółem Gmina Brzeźnica	944	986	847	925,7	100,0%	9,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Brzeźnicy

W ślad za zwiększoną liczbą osób korzystających z pomocy społecznej, idzie ponadprzeciętny w stosunku do sytuacji w gminie odsetek świadczeń pomocowych przekazywanych mieszkańcom Sosnowic. Podczas gdy w Brzeźnicy na każde 100 mieszkańców przypada rocznie około 350 świadczeń pomocowych, wskaźnik ten w Sosnowicach jest wyższy o około 40% i wynosi 491 świadczeń na 100 mieszkańców rocznie. W przypadku obszaru rewitalizacji wartość tego wskaźnika wynosiła około 517 świadczeń na każde 100 mieszkańców. Również wartość środków przekazywanych na świadczenia w sołectwie jest wyższa niż średnia dla całej gminy. Na 100 mieszkańców Sosnowic przypada rocznie około 12 tys. zł, podczas gdy wartość środków pomocowych w całej gminie waha się w granicach 7,6 tys. zł co również świadczy o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w sołectwie.

Tabela 12 Liczba świadczeń pomocowych w sołectwie i gminie

Obszar	2013	2014	2015	Średnia 2013-2015	Udział [%]	Na 100 mieszkańców
Obszar rewitalizacji Sosnowice	265	290	283	279	0,80%	517
Ogółem Gmina Brzeźnica	35 140	34 133	36 051	35 108	100,0%	350,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Brzeźnicy

W Sosnowicach wyższy od przeciętnego jest także wskaźnik osób uzależnionych od alkoholu. Przeciętnie rocznie w latach 2013-2015 w sołectwie odnotowywano 4 przypadki osób uzależnionych od alkoholu, co oznacza ponad 18% ogółu osób uzależnionych w gminie.

Korzystniej natomiast kształtował się wskaźnik przypadków przemocy domowej, które na terenie Sosnowic odnotowywane były bardzo rzadko. Średnio w latach 2013-2015 w Sosnowicach dochodziło zaledwie do 1-2 przypadków przemocy, co oznacza 0,11 odnotowanych przypadków na każde 100 mieszkańców. Wartość wskaźnika dla całej gminy wyniosła w tym okresie około 0,17 na 100 mieszkańców.

Tabela 13 Liczba osób uzależnionych od alkoholu

Obszar	2013	2014	2015	Średnia 2013-2015	Udział [%]	Na 100 mieszkańców
Sosnowice	4	4	4	4,0	18,2%	0,3
Ogółem Gmina Brzeźnica	24	22	20	22,0	100,0%	0,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Brzeźnicy

W zakresie bezpieczeństwa publicznego, sołectwo Sosnowice notuje podwyższone wartości wskaźników przestępczości. Na terenie sołectwa w latach 2014-2015 dochodziło do blisko 13 odnotowanych przestępstw rocznie, co oznacza 1,1 przestępstwo na 100 mieszańców. Wskaźnik ten jest wyższy od wartości ogólnej dla całej gminy, mieszczącego się na poziomie 0,8. W badanym okresie w Sosnowicach odnotowano łącznie zaledwie 2 kradzieże (0,9 na 100 mieszkańców), lecz mimo to wskaźnik ten i tak zbliżony był do wartości średniej dla całej gminy (0,14 na 100 mieszkańców).

Tabela 14 Ogólna liczba przestępstw

Obszar	2014	2015	Średnia 2013-2015	Udział [%]	Na 100 mieszkańców
Sosnowice	12	13	12,5	15,1%	1,1
Ogółem Gmina Brzeźnica	84	80	82,0	100,0%	0,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Brzeźnicy

Wskaźnik bezrobocia w Sosnowicach oscyluje wokół przeciętnej wartości wskaźnika dla całej gminy. W latach 2013-2015 bez pracy pozostawało średnio około 37 mieszkańców sołectwa, przy czym najwyższą liczbę bezrobotnych odnotowano w roku 2013 i od tej pory notuje się spadek bezrobocia, podobnie jak i w całej gminie Brzeźnica. Na terenie obszaru rewitalizacji bez pracy w analizowanym okresie pozostawało przeciętnie około 2 osób.

Tabela 15 Liczba bezrobotnych

Obszar	2013	2014	2015	Średnia 2013-2015	Udział [%]	Na 100 mieszkańców
Obszar rewitalizacji Sosnowice	3	2	2	2	0,75%	4,32
Gmina Brzeźnica	412	316	211	313	-	3,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Wadowice

Według danych Krajowego Rejestru Sądowego na terenie Sosnowic funkcjonują zaledwie 2 organizacje zrejestrowane w spisie KRS. Są to Ludowy Klub Sportowy "Płomień" Sosnowice oraz Ochotnicza Straż Pożarna W Sosnowicach. Wobec powyższego wskaźnik liczby NGO przypadających na 100 mieszkańców Sosnowic wynosi zaledwie 0,17 podczas gdy wskaźnik dla całej gminy jest blisko dwukrotnie wyższy i wynosi 0,33. Mimo niskiego współczynnika kapitału społecznego, wyrażanego poprzez liczbę organizacji społecznych, Sosnowice pozytywnie wyróżniają się wśród pozostałych sołectw w gminie pod względem frekwencji wyborczej, która w ostatnich wyborach samorządowych należała do jednej z najwyższych w gminie -udział w wyborach wzięło 54,9% mieszkańców Sosnowic. Frekwencja wyborcza w gminie była niższa i wyniosła 52,38%.

3.2.4 Sfera gospodarcza

W bazie Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na rok 2016 w Sosnowicach zarejestrowane było 83 podmioty gospodarcze, które stanowią około 10% ogółu podmiotów funkcjonujących na terenie gminy Brzeźnica. W przeliczeniu na 100 mieszkańców sołectwa, własny

biznes prowadzi mniej więcej 7,1 mieszkańca. Wartość wskaźnika dla całego gminy jest nieznacznie wyższa i waha się w granicach 8 przedsiębiorstw na 100 mieszkańców. Na obszarze rewitalizacji stanowiącym centrum miejscowości, zarejestrowanych jest 8 podmiotów gospodarczych, co przy nielicznej populacji mieszkańców stanowi około 15 firm przypadających na 100 mieszkańców.

Z nieco niższym wskaźnikiem poziomu przedsiębiorczości koreluje prezentowany powyżej wskaźnik poziomu bezrobocia, który na terenie Sosnowic jest nieznacznie wyższy niż w pozostałych miejscowościach gminy.

Tabela 16 Liczba zarejestrowany podmiotów gospodarczych

Obszar	Liczba podmiotów	Udział [%]	Na 100 mieszkańców
Obszar rewitalizacji Sosnowice	8	1 %	14,8
Gmina Brzeźnica	794	-	7,9

Źródło: dane CEIDG

3.2.5 Sfera środowiskowa i techniczna

Na niską wartość wskaźnika zagrożenia hałasem (ocenioną w skali jako 1 tj. bardzo niska) w przypadku Sosnowic składa się fakt, iż główny szlak komunikacyjny gminy (trasa Kraków – Oświęcim) przebiega przez północna część obszaru w odległości około 2 km od centrum sołectwa. W dużej odległości znajduje się także szlak linii kolejowej, biegnącej wzdłuż północnej granicy Sosnowic, która nie wpływa dotkliwie na komfort akustyczny mieszkańców rozległego pod względem obszaru sołectwa. Zagrożenie w zakresie hałasu dla mieszkańców może stanowić jedynie fakt, iż znaczna część zabudowy sołectwa skupia się w ciągu dróg powiatowych oraz dominująca rola indywidualnego transportu kołowego.

Korzystnie natomiast dla Sosnowic na tle gminy, kształtuje się wskaźnik zagrożenia odpadami azbestowymi, których według danych szacunkowych na terenie sołectwa znajduje się około 55 599,39 kg czyli mniej więcej 4% ogółu tego typu wyrobów pozostających na terenie gminy. W przeliczeniu na 100 mieszkańców Sosnowic, ilość wyrobów zawierających azbest wynosi 4 772,8 kg i jest to wartość niemal trzykrotnie niższa od średniej gminnej wynoszącej około 13,5 tys. kg.

Biorąc pod uwagę wartość zidentyfikowanych potrzeb termomodernizacyjnych, Sosnowice również wypadają korzystnie na tle pozostałych części gminy. W dokumentach gminnych ocenia się, iż najważniejsze wydatki na termomodernizację w sołectwie wyniosą około 759 230,77 zł, czyli mniej więcej 65 170,02 zł na każde 100 mieszkańców. Wskaźnik ten dla gminy jest zdecydowanie wyższy i oscyluje w granicach 140 676,51 zł na 100 mieszkańców, co świadczy o tym, iż stan infrastruktury w sołectwie znajduje się na względnie dobrym poziomie, co z kolei może świadczyć o dużym wewnętrznym potencjale Sosnowic.

3.2.6 Podsumowanie diagnozy dla obszaru zdegradowanego Sosnowice

Obszar rewitalizacji jaki i całe sołectwo Sosnowice wśród badanych zagadnień społecznych, posiada aż 7 współczynników wskazujących na znaczne nagromadzenie negatywnych zjawisk. Wśród wskaźników mieszczących się powyżej wskaźników przeciętnych dla całej gminy znajdują się wyższa od średniej liczba klientów GOPS, ponadprzeciętna liczba świadczeń i wartość kwotowa wsparcia klientów GOPS, podwyższony współczynnik osób uzależnionych od alkoholu oraz wyższa od średniej liczba odnotowanych przestępstw. Korzystnie na tle gminy i sołectwa na obszarze rewitalizacji kształtuje się współczynnik przedsiębiorczości mieszkańców. Potencjałami obszaru rewitalizacji Sosnowice są natomiast niskie zagrożenie hałasem, wynikające z ulokowania w dość dużej odległości od głównych źródeł hałasu w gminie tj. drogi krajowej nr 44 oraz linii kolejowej, względnie dobry stan budynków i infrastruktury technicznej, która w chwili obecnej nie wymaga przeprowadzenia nadmiernie wysokich inwestycji, niewielkie nagromadzenie odpadów azbestowych oraz aktywnie działające organizacje społeczne, wspierające rozwój kultury i lokalnej tożsamości w sołectwie. Wymienione potencjały Sosnowic mogą w przyszłości korzystnie wpłynąć na poprawę wizerunku zewnętrznego miejscowości oraz zwiększenie liczby osób skłonnych zamieszkiwać na jej terenie.

Spis grafik

Grafika 1 Liczba klientów GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców 11
Grafika 2 Liczba udzielonych świadczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców 12
Grafika 3 Kwota udzielonych świadczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców 13
Grafika 4 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców 14
Grafika 5 Liczba osób uzależnionych od alkoholu w przeliczeniu na 100 osób 15
Grafika 6 Liczba ofiar przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców 16
Grafika 7 Liczba przestępstw popełnionych w gminie Brzeźnica w przeliczeniu na 100 mieszkańców 17
Grafika 8 Liczba kradzieży z włamaniem w przeliczeniu na 100 mieszkańców 18
Grafika 9 Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty 19
Grafika 10 Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców 20
Grafika 11 Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 2014 21
Grafika 12 Zarejestrowana działalność gospodarcza w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru 22
Grafika 13 Szacowane koszty nakładów na modernizację 24
Grafika 14 Dostęp do terenów rekreacyjno-wypoczynkowych 26
Grafika 15 Dostępność obiektów i miejsc sportowo-rekreacyjnych 27
Grafika 16 Dostępność placówek edukacyjnych 28
Grafika 17 Dostępność transportu zbiorowego 29
Grafika 18 Poziom hałasu związany z natężeniem ruchu drogowego i kolejowego 30
Grafika 19 Zagrożenie wyrobami i odpadami zawierającymi azbest w przeliczeniu na 100 mieszkańców 31
Grafika 20 Obszar rewitalizacji na terenie gminy Brzeźnica 45

Spis tabel

Tabela 1 Adresy i obszar sołectw w wyborach samorządowych 2014 20
Tabela 2 Podsumowanie analizy wskaźnikowej – wskaźniki społeczne 34
Tabela 3 Podsumowanie analizy wskaźnikowej – wskaźniki gospodarcze, techniczne, przestrzenne oraz środowiskowe 35
Tabela 4 Powierzchnia i liczba ludności obszaru rewitalizacji 44
Tabela 5 Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej 49
Tabela 6 Liczba udzielonych świadczeń 50
Tabela 7 Liczba osób uzależnionych od alkoholu 50
Tabela 8 Ogólna liczba przestępstw 50
Tabela 9 Liczba bezrobotnych 51
Tabela 10 Liczba zarejestrowany podmiotów gospodarczych 51
Tabela 11 Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej 56
Tabela 12 Liczba świadczeń pomocowych w sołectwie i gminie 56

Id: 56559488-84CF-44D8-A115-476EF631DF56. Podpisany

Tabela 13 Liczba osób uzależnionych od alkoholu *56*
Tabela 14 Ogólna liczba przestępstw *57*
Tabela 15 Liczba bezrobotnych *57*
Tabela 16 Liczba zarejestrowany podmiotów gospodarczych *58*

Spis wykresów

Wykres 1 Płeć respondentów *36*
Wykres 2 Wiek respondentów *37*
Wykres 3 Status na rynku pracy *37*
Wykres 4 Wykształcenie respondentów *38*
Wykres 5 Ocena elementów wpływających na jakość życia *39*
Wykres 6 Średnia wartość oceny elementów wpływających na jakość życia mieszkańców *40*
Wykres 7 Problemy występujące na terenie gminy *41*
Wykres 8 Jakich miejsc i form aktywności brakuje w ofercie gminy *42*
Wykres 9 Obszary wskazane przez respondentów do poddania procesowi rewitalizacji *43*